

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

20 Μαΐου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 2486

Αριθμ. 3991

Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 5001/2018 (Β' 3096) απόφασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σχετικά με την έγκριση του κανονισμού του ΠΜΣ «Διά Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 6016/2019 (Β' 3061) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που αφορά στην τροποποίηση και αντικατάσταση του κανονισμού του ΠΜΣ με νέο τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)» του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών.

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114) και ιδίως το άρθρο 13 και τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ (Δεύτερος και Τρίτος κύκλος σπουδών) των άρθρων 30 επ. που αφορούν στον Δεύτερο κύκλο σπουδών και κυρίως την παρ. 1 του άρθρου 45 καθώς και τις τελικές και μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 85.

2. Τον ν. 4009/2011 «Δομή, λειτουργία, διασφάλιση της ποιότητας των σπουδών και διεθνοποίηση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων» (Α' 195).

3. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα Διπλώματος» (Α' 189).

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005 - Α' 98) το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

5. Την υπό στοιχεία 227378/Ζ1/22.12.2017 Εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

6. Το π.δ. 88/2013 «Μετονομασία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, συγχώνευση Τμημάτων και Ίδρυση - Συγκρότηση Σχολών» (Α' 129).

7. Την υπ' αρ. 4174/2018 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας «Επανάδρυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με τίτλο «Δια Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή» (Β' 1864), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 5744/2019 (Β' 2546) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που αφορά στην επανάδρυση του ΠΜΣ με νέο τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)».

8. Την υπ' αρ. 5001/2018 απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σχετικά με την έγκριση του κανονισμού του ΠΜΣ «Διά Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή» (Β' 3096), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 6016/2019 (Β' 3061) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για την τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 6016/2019 (Β' 3061) που αφορά στην έγκριση του Κανονισμού του ΠΜΣ με νέο τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)».

9. Την υπ' αρ. 3137/2020 (Β' 734) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για την τροποποίηση του άρθρου 20 του Κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή».

10. Την απόφαση της υπ' αρ. 11/24.2.2022 συνεδρίασης της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής για την τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 4174/2018 (Β' 1864) απόφασης της Συγκλήτου, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 5744/2019 (Β' 2546) απόφαση του ίδιου οργάνου.

11. Την απόφαση της υπ' αρ. 11/24.2.2022 συνεδρίασης της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής για την αναμόρφωση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 5001/2018 (Β' 3096) απόφασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σχετικά με την έγκριση του κανονισμού του ΠΜΣ «Διά Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 6016/2019 (Β' 3061) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που αφορά στην τροποποίηση και αντικατάσταση του κανονισμού του

ΠΜΣ με νέο τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)».

12. Την απόφαση της υπ' αρ. 2/9.3.2022 συνεδρίασης της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

13. Την απόφαση της υπ' αρ. 11/21.3.2022 συνεδρίασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, το υπ' αρ. 3405/31.3.2022 έγγραφο του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με το οποίο διαβιβάζεται στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων το απόσπασμα πρακτικού της ανωτέρω συνεδρίασης της Συγκλήτου και το γεγονός ότι μέχρι σήμερα δεν ελήφθη καμία σχετική απάντηση.

14. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Την τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 5001/2018 (Β' 3096) απόφασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σχετικά με την έγκριση του κανονισμού του ΠΜΣ «Διά Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με την υπ' αρ. 6016/2019 (Β' 3061) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας που αφορά στην τροποποίηση και αντικατάσταση του κανονισμού του ΠΜΣ με νέο τίτλο «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)» του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών, ως εξής:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)» του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας επανιδρύει και επαναλειτούργει από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Διά Βίου Μάθηση και Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Lifelong Learning and Special Education)» το οποίο από το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 λειτουργεί υπό τον νέο τίτλο: «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)».

Η δομή, η οργάνωση και η λειτουργία των Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας διέπονται από τις διατάξεις των σχετικών νόμων και των υπουργικών αποφάσεων, οι οποίες καταγράφονται

στα άρθρα του παρόντος κανονισμού και στα Παραρτήματά του. Οι διατάξεις του κανονισμού εξειδικεύουν και συμπληρώνουν το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις Μεταπτυχιακές Σπουδές των δύο ειδικοτήσεων του τμήματος σε θέματα τα οποία δεν ρυθμίζονται ρητώς από το θεσμικό πλαίσιο, είτε επειδή προβλέπονται για αυτά σχετικές εξουσιοδοτήσεις από το νόμο είτε επειδή υπόκεινται σε αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

Το Πρόγραμμα έχει ως αντικείμενο την επαγγελματική εξειδίκευση των πτυχιούχων του τμήματος καθώς και πτυχιούχων άλλων Τμημάτων των Πανεπιστημίων και των Τεχνολογικών Ιδρυμάτων της ημεδαπής και της αλλοδαπής, ώστε αυτοί να μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στους τομείς της «Εκπαίδευσης Ενηλίκων» και της «Ειδικής Αγωγής». Ιδιαίτερα, σκοπός του Π.Μ.Σ είναι η κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων (ερευνητών, εκπαιδευτών, εκπαιδευτικών, στελεχών της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης), οι οποίοι θα δραστηριοποιούνται στα ερευνητικά και επαγγελματικά πεδία της Εκπαίδευσης Ενηλίκων και της Ειδικής Αγωγής.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί Τίτλοι Σπουδών.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών οδηγεί στην απονομή Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στις εξής ειδικοτήσεις:

1. Εκπαίδευση Ενηλίκων (Master of Arts in Adult Education).
2. Ειδική Αγωγή (Master of Arts in Special Education).

Άρθρο 4

Όργανα Διοίκησης.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 4485/2017, αρμόδια όργανα για την ίδρυση, οργάνωση και λειτουργία του Π.Μ.Σ. είναι: α) η Σύγκλητος του ιδρύματος, β) η Συνέλευση του τμήματος, γ) η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., δ) η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών, ε) ο Διευθυντής του Π.Μ.Σ.

(α) Η Σύγκλητος είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα των Π.Μ.Σ. Επίσης, η Σύγκλητος ασκεί όλες αρμοδιότητες σχετικά με τα Π.Μ.Σ. δεν ανατίθενται από το νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα.

(β) Η Συνέλευση τμήματος είναι το μόνο αρμόδιο όργανο για να καταρτίζει και να υποβάλλει στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προτάσεις για τη σύνταξη και την τροποποίηση του κανονισμού του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος και έχει όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και καταγράφονται στον παρόντα κανονισμό. Ειδικότερα η συνέλευση του τμήματος έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- ορίζει τα μέλη των Σ.Ε.,
- κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του Π.Μ.Σ.,
- συγκροτεί επιτροπές επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών,
- διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το Δ.Μ.Σ.,
- ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.

Συγκεκριμένα:

- Επικυρώνει τους πίνακες επιτυχόντων.
- Εγκρίνει το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων, ανά εξαμήνο και ανά ειδίκευση μετά από εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής.
- Εγκρίνει την αναθεώρηση, ανακατανομή και επικαιροποίηση του προγράμματος μαθημάτων μετά από εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής.
- Εγκρίνει τα υπομνήματα εκπόνησης μεταπτυχιακών εργασιών.
- Εγκρίνει τους επόπτες των μεταπτυχιακών εργασιών και τα άλλα δύο μέλη των εξεταστικών επιτροπών.
- Απονέμει τα Διπλώματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

(γ) Η Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη Δ.Ε.Π. του τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του τμήματος για διετή θητεία. Η θητεία του Προέδρου της συντονιστικής επιτροπής μπορεί να ανανεωθεί μία φορά. Η συντονιστική επιτροπή είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό της λειτουργίας του προγράμματος.

(δ) Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών συστήνεται σε κάθε Ίδρυμα, αποτελείται από τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων, ο οποίος εκτελεί χρέη προέδρου και τους Κοσμητορες του οικείου ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017.

(ε) Ο Διευθυντής κάθε Π.Μ.Σ. είναι μέλος της συντονιστικής επιτροπής και ορίζεται μαζί με τον Αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος για διετή θητεία. Προεδρεύει της συντονιστικής επιτροπής, είναι μέλος Δ.Ε.Π. πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζονται στο Στ Κεφάλαιο του ν. 4485/2017. Ο Διευθυντής δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο ως Διευθυντής.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις Εισαγωγής

Στο Πρόγραμμα γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι τμημάτων πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι τμημάτων Τ.Ε.Ι. (ν. 4485/2017, άρθρο 34). Συγκεκριμένα στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος γίνονται δεκτοί:

α) πτυχιούχοι του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας,

β) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. της χώρας,

γ) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής αναγνωρισμένων από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ως ισοτίμων προς τα ανωτέρω.

Για τους αλλοδαπούς υποψηφίους, όλων των προηγούμενων κατηγοριών απαιτείται αναγνωρισμένο πιστοποιητικό επαρκούς γνώσης της ελληνικής γλώσσας, σε επίπεδο τουλάχιστον Γ1.

Για όλους τους υποψηφίους απαραίτητη προϋπόθεση είναι η γνώση σε επίπεδο τουλάχιστον Γ1/С1 μιας από τις τρεις ευρωπαϊκές γλώσσες: αγγλική, γαλλική, γερμανική. Ως απόδειξη κατοχής πτυχίου ξένης γλώσσας επιπέδου «πολύ καλή» λαμβάνονται υπόψη όλα τα πιστοποιητικά, τα οποία αναγνωρίζονται από το ΑΣΕΠ.

Άρθρο 6

Αριθμός Εισακτέων

Ο αριθμός των εισακτέων φοιτητών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του τμήματος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε τριάντα (30) κατ' έτος ανά ειδίκευση.

Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., καθώς και Ε.Δι.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. που είναι κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, μπορούν μετά από αίτησή τους να εγγραφούν ως υπεράριθμοι, και μόνο ένας κατ' έτος, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 45 του ν. 4485/2017, εφόσον το Π.Μ.Σ. οργανώνεται σε Τμήμα του ιδρύματος όπου υπηρετούν και είναι συναφές με το αντικείμενο του τίτλου σπουδών και του έργου που επιτελούν στο Ίδρυμα (ν. 4585/2017, παρ. 8, άρθρο 34).

Επίσης, γίνεται δεκτός ως υπεράριθμος ένας (1) υπότροφος του ΙΚΥ ή άλλης Δημόσιας Υπηρεσίας, ο οποίος πέτυχε σε σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικείμενου του ΠΜΣ. Για περισσότερους του ενός υποψηφίους αποφασίζει η συνέλευση του τμήματος.

Άρθρο 7

Προκήρυξη Διαγωνισμού

Επιλογής Υποψηφίων Φοιτητών

Κατά τη διάρκεια του εαρινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους, η συντονιστική επιτροπή εισηγείται το χρονοδιάγραμμα των εξετάσεων και των λοιπών διαδικασιών επιλογής των φοιτητών του επομένου ακαδημαϊκού έτους. Κατόπιν αυτού, η συνέλευση του τμήματος προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό. Η προκήρυξη κοινοποιείται εγκαίρως στους πίνακες ανακοινώσεων του τμήματος, στον διαδικτυακό τόπο του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Στην προκήρυξη αναφέρονται:

- Οι ειδικεύσεις του Π.Μ.Σ., στις οποίες θα ενταχθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές.

- Ο αριθμός των μεταπτυχιακών φοιτητών, ανά ειδίκευση.

- Οι προϋποθέσεις συμμετοχής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών στη διαδικασία επιλογής.

- Τα απαραίτητα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν.

- Οι διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής.

- Τα μαθήματα εξετάσεων, η εξεταστέα ύλη και η ενδεικτική βιβλιογραφία.

- Κάθε άλλη πληροφορία την οποία η συνέλευση του τμήματος κρίνει αναγκαία.

Άρθρο 8

Αιτήσεις και Δικαιολογητικά Συμμετοχής.

Η προθεσμία υποβολής των αιτήσεων και των σχετικών δικαιολογητικών ορίζεται από τη συνέλευση του τμήματος στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους. Οι αιτήσεις των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών ελέγχονται για να διαπιστωθεί αν οι υποψηφιότητες πληρούν τις διατάξεις του νόμου και τους όρους του κανονισμού του Π.Μ.Σ. του τμήματος.

Υποψήφιοι μπορούν να είναι και τελειόφοιτοι φοιτητές των προαναφερθέντων τμημάτων, οι οποίοι θα έχουν πάρει το πτυχίο τους ή τη βεβαίωση ολοκλήρωσης σπουδών πριν από την κοινοποίηση του πίνακα των υποψηφίων που πληρούν τα κριτήρια για συμμετοχή στις εξετάσεις.

Για τη συμμετοχή στη διαδικασία επιλογής απαιτούνται τα εξής δικαιολογητικά:

- Αίτηση συμμετοχής στο Π.Μ.Σ., στην οποία θα δηλώνεται η ειδίκευση σπουδών που σκοπεύει να ακολουθήσει ο υποψήφιος μεταπτυχιακός φοιτητής.

- Αντίγραφο πτυχίου ελληνικού Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. ή αντίγραφο πτυχίου ανώτατου ιδρύματος της αλλοδαπής αναγνωρισμένο από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

- Νόμιμα επικυρωμένο και μεταφρασμένο αντίγραφο πιστοποιητικού κατοχής μιας ή περισσότερων ξένων γλωσσών, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού.

- Αναλυτική βαθμολογία του πτυχίου ελληνικού Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι. και νόμιμα επικυρωμένη και μεταφρασμένη αναλυτική βαθμολογία πτυχίου από ιδρύματα της αλλοδαπής.

- Πτυχίο ελληνικής γλωσσομάθειας στην περίπτωση αλλοδαπών φοιτητών, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του παρόντος κανονισμού.

- Σε περίπτωση υποψηφίου με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει να προσκομίζονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση της αναπηρίας ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Τα δικαιολογητικά αφορούν στις σχετικές γνωματεύσεις/πιστοποιήσεις από τους αρμοδίους κρατικούς φορείς.

Η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. του τμήματος παραλαμβάνει τις αιτήσεις και τα δικαιολογητικά των υποψηφίων εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών της προκήρυξης, ελέγχει την εγκυρότητα των δικαιολογητικών και την πληρότητα των φακέλων κάθε υποψηφίου και συντάσσει πίνακες των υποψηφίων ανά ειδίκευση. Στη συνέχεια, διαβιβάζει τους πίνακες και τους φακέλους των υποψηφίων στην Συντονιστική Επιτροπή, η οποία έχει την ευθύνη για τον έλεγχο νομιμότητας των υποβληθέντων φακέλων.

Άρθρο 9

Κριτήρια Επιλογής των

Μεταπτυχιακών Φοιτητών.

1. Προσδιορισμός και ποσοστιαίος συντελεστής των κριτηρίων επιλογής.

Για την επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία και αντιστοιχίζονται με μονάδες ως εξής:

Ο βαθμός του πτυχίου παίρνει έως και 20 μονάδες, δηλαδή ο βαθμός του πτυχίου πολλαπλασιάζεται x 2. Ως πρώτο πτυχίο λαμβάνεται υπόψη το πτυχίο που ορίζει ο ίδιος ο υποψήφιος στην αίτηση εισαγωγής που υποβάλλει στη Γραμματεία. Η συνολική βαθμολογία στις γραπτές εξετάσεις είναι έως και 80 μονάδες, ενώ κάθε εξεταζόμενο μάθημα βαθμολογείται από 0 έως 20 (μόνο ακέραιοι αριθμοί). Η βάση για κάθε μάθημα είναι το 10. Στη λίστα των επιτυχόντων περιλαμβάνονται όσοι έχουν συγκεντρώσει συνολική βαθμολογία τουλάχιστον είκοσι (20) μονάδες και με την προϋπόθεση ότι έχουν συγκεντρώσει δέκα (10) μονάδες τουλάχιστον σε καθένα από τα δύο εξεταζόμενα μαθήματα. Ο γενικός βαθμός επίδοσης που προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών στα δύο εξεταζόμενα μαθήματα πολλαπλασιάζεται επί 2.

Ο ανώτερος αριθμός μονάδων που μπορεί να συγκεντρώσει ένας υποψήφιος είναι εκατό (100). Με βάση τα ανωτέρω κριτήρια, οι υποψήφιοι κατατάσσονται κατά αξιολογική σειρά στον τελικό πίνακα των αποτελεσμάτων της κάθε ειδίκευσης.

2. Οργάνωση και διεξαγωγή των εξετάσεων.

Τη γενική εποπτεία και την ευθύνη της οργάνωσης και της διεξαγωγής των εξετάσεων έχει η Συντονιστική Επιτροπή.

Διεξάγονται γραπτές εξετάσεις σε δύο γνωστικά αντικείμενα για κάθε ειδίκευση του Π.Μ.Σ. του τμήματος, τα οποία θα ορίζονται από τη Συνέλευση κάθε έτος, ύστερα από πρόταση της συντονιστικής επιτροπής. Η πρόταση της συντονιστικής επιτροπής αναφέρεται στα γνωστικά αντικείμενα, την ύλη και την προτεινόμενη ενδεικτική βιβλιογραφία. Η συνέλευση του τμήματος εγκρίνει το πρόγραμμα των εξετάσεων, την ύλη και την προτεινόμενη ενδεικτική βιβλιογραφία. Η συνέλευση ορίζει δύο μέλη ΔΕΠ του τμήματος ως εξεταστές και έναν αναβαθμολογητή ανά μάθημα, ύστερα από πρόταση της συντονιστικής επιτροπής του ΠΜΣ. Οι διαδικασίες αυτές πρέπει να ολοκληρώνονται, κατά προτίμηση, μέχρι το τέλος Μαΐου κάθε ακαδημαϊκού έτους, ώστε η ύλη των εξετάσεων να ανακοινώνεται τουλάχιστον τρεις μήνες πριν από την έναρξη των εξετάσεων.

Στην περίπτωση υποψηφίου με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η απρόσκοπτη συμμετοχή στις εξετάσεις διασφαλίζεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 19 του παρόντος κανονισμού. Η συντονιστική επιτροπή αναλαμβάνει τον προσδιορισμό των απαιτούμενων διευθετήσεων και προσαρμογών κατά περίπτωση και ενημερώνει τις εξεταστικές επιτροπές.

Τελικός βαθμός κάθε γραπτού είναι ο μέσος όρος των δύο εξεταστών. Αν οι βαθμοί των εξεταστών διαφέρουν πάνω από τρεις μονάδες, τότε ως τελικός βαθμός ισχύει ο μέσος όρος της βαθμολογίας των εξεταστών και του αρμόδιου αναβαθμολογητή.

Επιτυχόντες θα είναι οι πρώτοι τριάντα (30) υποψήφιοι ανά ειδίκευση που θα συγκεντρώσουν την υψηλότερη βαθμολογία στις εξετάσεις.

Άρθρο 10
Διαδικασία Επιλογής των
Μεταπτυχιακών Φοιτητών.

Τα κριτήρια επιλογής των υποψηφίων και η βαρύτητα τους ορίζονται στο άρθρο 9 του παρόντος κανονισμού.

Η συντονιστική επιτροπή συντάσσει τους τελικούς πίνακες επιτυχόντων, οι οποίοι επικυρώνονται από τη συνέλευση του τμήματος. Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας μεταξύ των επιτυχόντων η συνέλευση του τμήματος διεξάγει κλήρωση.

Οι επικυρωμένοι πίνακες επιτυχόντων ανακοινώνονται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. του τμήματος προς τους υποψηφίους, οι οποίοι καλούνται εντός καθορισμένου χρονικού διαστήματος να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. Μετά από την παρέλευση του χρόνου εγγραφής ή τη γραπτή δήλωση παραίτησης επιτυχόντων υποψηφίων από το δικαίωμα εγγραφής η Γραμματεία του Π.Μ.Σ. του τμήματος μπορεί να καλέσει προς εγγραφή τους επιλαχόντες κατά τη σειρά προτεραιότητας των πινάκων επιτυχίας.

Ενοστάσεις επί των τελικών αποτελεσμάτων των γραπτών εξετάσεων δεν γίνονται δεκτές. Αναφορικά με τους υπεράριθμους εισακτέους στο Π.Μ.Σ., ως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 6 του παρόντος κανονισμού, αυτοί οφείλουν να καταθέσουν αίτηση υποψηφιότητας για το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στις καθορισμένες ημερομηνίες κατάθεσης αιτήσεων, καθώς και να πληρούν τις προϋποθέσεις εισαγωγής, όπως αυτές αναγράφονται στον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 11
Δικαιώματα και Υποχρεώσεις
Μεταπτυχιακών Φοιτητών.

Σύμφωνα με τον ν. 4485/2017, άρθρο 34 οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας εξασφαλίζει στους φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία.

Κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται κατά τη διάρκεια της φοίτησής του να συμβάλλει επικουρικά στην εύρυθμη λειτουργία και τις δραστηριότητες του τμήματος (π.χ. συνέδρια, ημερίδες, εκδηλώσεις) και να συμμετέχει στις επιτηρήσεις των εξετάσεων του τμήματος. Ο αριθμός των επιτηρήσεων για κάθε φοιτητή ανά εξεταστική ορίζεται, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, στις 2 επιτηρήσεις (συνολικά 6 επιτηρήσεις σε ετήσια βάση), με τη δυνατότητα επαναπροσδιορισμού τους από τη Συνέλευση.

Το ΠΜΣ παρέχει, εφόσον υφίσταται η οικονομική δυνατότητα, δύο υποτροφίες (μία ανά ειδίκευση) στο πέρας του Γ' εξαμήνου σπουδών στους μεταπτυχιακούς φοιτητές με κριτήριο την υψηλότερη βαθμολογία στο σύνολο των μαθημάτων των δύο πρώτων εξαμήνων του ΠΜΣ. Το ύψος των υποτροφιών ορίζεται στο άρθρο 24 του παρόντος κανονισμού. Η Συντονιστική Επιτροπή δύναται να προτείνει οποιαδήποτε άλλη ρύθμιση όσον αφορά στις υποτροφίες στην συνέλευση του τμήματος, η οποία

αποφασίζει για την παρεχόμενη υποτροφία. Στην περίπτωση οικονομικής αδυναμίας το ΠΜΣ παρέχει έπαινο στους διακριθέντες κατά τα προαναφερόμενα μεταπτυχιακούς φοιτητές.

Άρθρο 12
Διδακτικό Προσωπικό.

Οι διδάσκοντες στο Π.Μ.Σ. προέρχονται κατά εξήντα τοις εκατό (60%) τουλάχιστον από μέλη Δ.Ε.Π. και Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., ή αφυπηρηθέντα μέλη Δ.Ε.Π. του οικείου τμήματος ή διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν. 1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011.

Η Συνέλευση του τμήματος αξιολογεί τις ανάγκες του Π.Μ.Σ. σε διδακτικό προσωπικό και, εφόσον τα υφιστάμενα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., αφυπηρηθέντα μέλη Δ.Ε.Π. και οι διδάσκοντες σύμφωνα με το π.δ. 407/1980 (Α' 112) ή το άρθρο 19 του ν. 1404/1983 (Α' 173) ή την παρ. 7 του άρθρου 29 του ν. 4009/2011, δεν επαρκούν, με αιτιολογημένη απόφασή της αποφασίζει την ανάθεση διδακτικού έργου σε μέλη Δ.Ε.Π. άλλων τμημάτων του ιδίου Α.Ε.Ι ή την πρόσκληση μελών Δ.Ε.Π. άλλων Α.Ε.Ι ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή νέες προσλήψεις/συμβάσεις σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις (παρ. 1 και 2 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017).

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ., καλούνται από την ημεδαπή ή την αλλοδαπή, ως επισκέπτες, καταξιωμένοι επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., για την κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών του Π.Μ.Σ. Η πρόσκληση επισκέπτη από την αλλοδαπή πραγματοποιείται μόνον εφόσον του ανατίθεται διδασκαλία, με τη διαδικασία και όσα ειδικότερα ορίζονται στον κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, κατά τα ισχύοντα για την ανάθεση διδασκαλίας στα μέλη Δ.Ε.Π. του ιδρύματος. Ο ανωτέρω περιορισμός δεν ισχύει εφόσον ο καλούμενος διδάσκει εθελοντικά, χωρίς αμοιβή, αποζημίωση ή άλλη οικονομική απολαβή πλην των οδοιπορικών του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαρ. Δ9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015. Με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του Π.Μ.Σ. ανατίθεται διδακτικό έργο σε Ομότιμους καθηγητές και αφυπηρηθέντα μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 8 του άρθρου 16 του ν. 4009/2011 και το άρθρο 36 του ν. 4485/2017, στην περίπτωση που τα υφιστάμενα μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. δεν επαρκούν για την κάλυψη των διδακτικών αναγκών του Π.Μ.Σ.

Κάθε μέλος ΔΕΠ του Τμήματος έχει το δικαίωμα να διδάσκει τουλάχιστον ένα μάθημα στο Π.Μ.Σ., εκ των οποίων μόνο το ένα μπορεί να είναι υποχρεωτικό (Υ).

Όταν κρίνεται αναγκαίο προσφέρεται η δυνατότητα συνδιδασκαλίας ενός μαθήματος από περισσότερους του ενός διδάσκοντες.

Η ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων γίνεται με απόφαση της Συνέλευσης, η οποία λαμβάνεται ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής. Ο κάθε διδάσκων, που ευθύνεται για τη διδασκαλία μαθήματος στο Π.Μ.Σ. είναι υποχρεωμένος:

- να τηρεί πιστά και επακριβώς το πρόγραμμα και το ωράριο των παραδόσεων του μαθήματος και να ελέγχει το παρουσιολόγιο των φοιτητών,

- να καθορίζει το περιεχόμενο του μεταπτυχιακού μαθήματος, ώστε αυτό να είναι επικαιροποιημένο και σύμφωνο με τις τρέχουσες εξελίξεις, όπως αυτές προκύπτουν από τη σύγχρονη βιβλιογραφία και έρευνα,

- να φροντίζει για τη συσχέτιση του θεωρητικού μέρους της διδασκαλίας με πρακτικές υψηλού επιπέδου, όπως αυτές εφαρμόζονται στα πεδία της σύγχρονης εκπαίδευσης και της εργασίας. Η προσπάθεια αυτή ενισχύεται με την πρόσκληση ομιλητών αναγνωρισμένων για την πείρα και τις ειδικές γνώσεις τους. Για την υλοποίηση των παραπάνω ο διδάσκων μπορεί να εμπλουτίσει, έως τρία μαθήματά του με εισηγήσεις προσκεκλημένων ομιλητών,

- να συνεργάζεται με τους φοιτητές για θέματα που αφορούν στις σπουδές τους και στο συγκεκριμένο μάθημα κατά τις ώρες συνεργασίας,

- να ενημερώνει τον υπεύθυνο για τη διαχείριση της ιστοσελίδας του τμήματος κατά την έναρξη του εξαμήνου για τυχόν τροποποιήσεις που αφορούν στο μάθημά του,

- να σέβεται και να τηρεί τις αποφάσεις των οργάνων του Π.Μ.Σ. καθώς και την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Άρθρο 13

Διάρκεια Σπουδών.

Η χρονική διάρκεια για την απονομή του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε τέσσερα (4) εξάμηνα. Η μέγιστη διάρκεια για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το Π.Μ.Σ. χρονικό διάστημα κατά δύο ακόμη διδακτικά εξάμηνα το μέγιστο.

Σε περιπτώσεις υπέρβασης των ανώτατων αυτών ορίων αρμόδια είναι η Συνέλευση του Τμήματος να αποφασίσει τη διαγραφή του φοιτητή από το Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

1. Η ειδίκευση της «Εκπαίδευσης Ενηλίκων» καλύπτει το πεδίο της μη τυπικής μετασχολικής εκπαίδευσης (εκπαίδευση ενηλίκων, δια βίου μάθηση, επαγγελματική κατάρτιση, επιμόρφωση), το πεδίο της επαγγελματικής εκπαίδευσης ερευνητών, εκπαιδευτών ενηλίκων και στελεχών ειδικών στο σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής, το πεδίο σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων, της διοίκησης φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, της επαγγελματικής συμβουλευτικής και της διαχείρισης/ανάπτυξης ανθρώπινων πόρων και γενικά

τον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων και της δια βίου μάθησης. Η ειδίκευση της «Ειδικής Αγωγής» καλύπτει όλο το πεδίο της εκπαίδευσης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρίες και αποβλέπει στην εξειδικευμένη εκπαίδευση και κατάρτιση ερευνητών και στελεχών ειδικών στην πρόγνωση, αξιολόγηση, διάγνωση και αντιμετώπιση αυτών των αναγκών, καθώς και στη διδασκαλία, αποκατάσταση και εκπαιδευτική, κοινωνική και επαγγελματική συμπερίληψη των ατόμων με αναπηρίες.

2. Για την απονομή του Δ.Μ.Σ. απαιτείται η συγκέντρωση 120 πιστωτικών μονάδων (ECTS) μέσα από την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση στα κατωτέρω αναφερόμενα υποχρεωτικά μαθήματα (Υ), μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής (ΥΕ), πρακτική άσκηση (ΠΑ), καθώς και η συγγραφή και εκπόνηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ), η οποία ολοκληρώνεται στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών. Οι ώρες διδασκαλίας ανά μάθημα είναι 3 ώρες εβδομαδιαίως (13 εβδομάδες διδασκαλίας x 3 ώρες διδασκαλίας = 39 ώρες το εξάμηνο).

3. Για την ειδίκευση «Εκπαίδευσης Ενηλίκων» το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται ως εξής:

Α) Το Α' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) δύο (2) υποχρεωτικά (Υ) μαθήματα και (β) δύο (2) υποχρεωτικά επιλογής (ΥΕ) από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει το ένα (1).

Το Β' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) ένα (1) υποχρεωτικό (Υ) μάθημα και (β) τρία (3) υποχρεωτικά επιλογής (ΥΕ) από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει τα δύο (2).

Το Γ' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) τέσσερα (4) υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα (ΥΕ) από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει τα τρία (3).

Το Δ' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) ένα (1) υποχρεωτικό (Υ) μάθημα και (β) την Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που πιστώνεται με είκοσι (20) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων παρατίθεται παρακάτω:

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Διδακτική Μεθοδολογία της εκπαίδευσης Ενηλίκων: Σχεδιασμός, ανάλυση και υλοποίηση μικροδιδασκαλιών	Υ	10
Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην υποστήριξη εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών στη Δια Βίου Μάθηση: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές	Υ	10
Διά βίου μάθηση και αγορά εργασίας	ΥΕ	10
Διαλεκτική Συμβουλευτική και Διεπιστημονική συνεργασία	ΥΕ	10

ΜΑΘΗΜΑΤΑ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Συμβουλευτική και τεχνικές επαγγελματικού προσανατολισμού ευπαθών κοινωνικά ομάδων: Μικροδιδασκαλίες και εμπειρία πεδίου	Υ	10
Παγκοσμιοποίηση- Διαπολιτισμική Εκπαίδευση - Δια βίου μάθηση	ΥΕ	10
Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων	ΥΕ	10
Προγράμματα ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Εκπαίδευση e-εκπαιδευτών ενηλίκων (Εκπαιδευτές από απόσταση)	ΥΕ	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Σύγχρονες προσεγγίσεις στην ψυχολογική ανάπτυξη των εκπαιδευτ(ικ)ών και των ενηλίκων μαθητών	ΥΕ	10
Ψυχολογία της εργασίας και της Δια Βίου Μάθησης	ΥΕ	10
Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες	ΥΕ	10
Επιστημολογικές και ηθικές προϋποθέσεις της Διά βίου Μάθησης	ΥΕ	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων και εμπειρία πεδίου	Υ	10
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	20
ΣΥΝΟΛΟ		120

Β) Με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος, για λόγους ορθής διαχείρισης και προγραμματισμού, οι φοιτητές καλούνται να δηλώσουν το μάθημα υποχρεωτικό επιλογής μέσα στις πρώτες δέκα μέρες από την έναρξη του εξαμήνου. Ως ελάχιστος αριθμός φοιτητών ανά μάθημα ορίζεται το 25% και ως μέγιστος το 50% των εισαχθέντων (π.χ. επτά (7) και δεκαπέντε (15) για 30 εισαχθέντες) και ως κριτήριο λαμβάνεται η κατά σειρά προτεραιότητας δήλωση. Επίσης, με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, δύναται να αλλάξει ο ελάχιστος και μέγιστος αριθμός φοιτητών ανά μάθημα και να αποφασιστεί η αναστολή διδασκαλίας κάποιου/κάποιων εκ των μαθημάτων υποχρεωτικών επιλογής ή αλλαγή ιδιότητας ή/και εξαμήνου των μαθημάτων. Η απόφαση αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται πριν την έναρξη του εξαμήνου και πριν τις δηλώσεις μαθημάτων από τους φοιτητές.

Γ) Περιεχόμενο Μαθημάτων.

Α' Εξάμηνο.

Μάθημα: Διδακτική Μεθοδολογία της εκπαίδευσης Ενηλίκων: Σχεδιασμός, ανάλυση και υλοποίηση μικροδιδασκαλιών (Υ).

Ο στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας στην Εκπαίδευση Ενηλίκων και η εφαρμογή αυτών στη διαδικασία σχεδιασμού, ανάλυσης και υλοποίησης μικροδιδασκαλιών. Το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει τις εξής θεματικές ενότητες:

α) Εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία με έμφαση στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, β) ανακτρήρια συνάντηση - τεχνικές γνωριμίας, γ) διερεύνηση αναγκών, χαρακτηριστικών, και προσδοκιών εκπαιδευόμενων, δ) διαμόρφωση μαθησιακού συμβολαίου, ε) η δυναμική της ομάδος στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στ) σύγχρονες διδακτικές μέθοδοι και τεχνικές στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, ζ) μεθοδολογία σχεδιασμού και αξιολόγησης μικροδιδασκαλιών, η) η αξιοποίηση του mentoring στον αποτελεσματικό σχεδιασμό, υλοποίηση και αξιολόγηση μικροδιδασκαλιών.

Μάθημα: Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην υποστήριξη εκπαιδευτικών και κοινωνικών αναγκών στη Δια Βίου Μάθηση: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές (Υ).

Η αναγκαιότητα της διά βίου μάθησης αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο στη σύγχρονη δυναμική κοινωνία, μιας και στοχεύει όχι μόνο να ενισχύσει τις δυνατότητες απασχόλησης των ανθρώπων, αλλά επίσης στο να υποστηρίξει την προσωπική τους ανάπτυξη, να ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και την κοινωνική τους ένταξη.

Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), όπως και σε κάθε άλλη μαθησιακή διαδικασία, μπορεί να συνεισφέρει δημιουργώντας επιθυμητές συνθήκες και προσφέροντας εναλλακτικές ευκαιρίες. Οι εκπαιδευτικές ανάγκες της δια βίου μάθησης είναι άμεσα κατανοητές, αλλά εξίσου σημαντική είναι και η κοινωνική διάσταση. Οι ΤΠΕ στη σύγχρονη ψηφιακή εποχή υποστηρίζουν ένα εύρος κοινωνικών αλληλεπιδράσεων που καλύπτει ποικίλες εφαρμογές από την κοινωνική δικτύωση έως τις εφαρμογές ρομπότ κοινωνικής αρωγής.

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η μελέτη και ανάλυση των δυνατοτήτων και των υπηρεσιών που μπορούν να προσφέρουν οι ΤΠΕ στις διαδικασίες της διά βίου μάθησης, τόσο στο επίπεδο της θεωρητικής προσέγγισης, όσο και στο επίπεδο της πρακτικής εφαρμογής. Στόχος είναι η απόκτηση γνώσεων για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη δια βίου μάθηση, αλλά και δεξιοτήτων και ικανοτήτων στην εφαρμογή και υλοποίηση σχετικών μαθησιακών δράσεων. Η ύλη του μαθήματος καλύπτει εφαρμογές που σχετίζονται με τεχνολογίες διαδικτύου, συσκευές κινητής τεχνολογίας, τεχνολογίες απτών συστημάτων μάθησης, εικονική και επαυξημένη πραγματικότητα, ρομπότ κοινωνικής αρωγής και υποστήριξης, διαδραστικά περιβάλλοντα προβολής.

Μάθημα: Διά βίου μάθηση και αγορά εργασίας (ΥΕ)

Οι ραγδαίες αλλαγές στον επιστημονικό, τεχνολογικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τομέα προβάλλουν επιτακτική την ανάγκη για επικαιροποίηση και δι-αρκή αναβάθμιση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των πολιτών, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ολοένα αυξανόμενες απαιτήσεις της προσωπικής, εργασιακής και κοινωνικής τους ζωής. Η τεχνολογία και η αυτοματοποίηση αποτελούν τους κύριους μετασχηματιστικούς παράγοντες στη δια βίου μάθηση και στις αλλαγές στην αγορά εργασίας. Το μάθημα επισκοπεί θεωρίες και μοντέλα μετάβασης από την εκπαίδευση στην απασχόληση, καθώς και τον κεντρικό ρόλο των πολιτικών δια βίου μάθησης και της διακυβέρνησης των δεξιοτήτων και

προσόντων. Εξετάζει το εθνικό και ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις πολιτικές δια βίου μάθησης, καθώς και τα διεθνή συστήματα ταξινόμησης προσόντων και δεξιοτήτων. Επιπλέον, αναπτύσσει κριτικά τις τάσεις στις πολιτικές δεξιοτήτων και προσόντων και εξετάζει ενδελεχώς οργανωσιακούς παράγοντες, όπως τη μάθηση στο χώρο εργασίας, τα μοντέλα ηγεσίας και την οργανωσιακή μάθηση.

Μαθησιακά Αποτελέσματα:

-Οι εκπαιδευόμενοι θα αποκτήσουν γνώσεις και κατανόηση για τις πολιτικές δια βίου μάθησης και σύνδεσης της με την αγορά εργασίας σε εθνικό και υπερεθνικό περιβάλλον.

-Οι εκπαιδευόμενοι θα αναλύουν και θα αξιολογούν τις βασικές ενέργειες και πρακτικές της διαχείρισης δεξιοτήτων και προσόντων ως κύριων μοχλών της επικαιροποίησης (reskilling) και της αναβάθμισης (upskilling) δεξιοτήτων του ανθρωπίνου δυναμικού.

-Οι εκπαιδευόμενοι θα είναι σε θέση να εφαρμόσουν αλλαγές σε οργανισμούς δια βίου μάθησης με στόχο τη σύνδεση της με ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Μάθημα: Διαλεκτική Συμβουλευτική και Διεπιστημονική Συνεργασία (ΥΕ)

Η Διαλεκτική Συμβουλευτική και η Διεπιστημονική Συνεργασία αποτελούν διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων που περιλαμβάνουν μια σειρά από κρίσιμες αποφάσεις. Η «Διαλεκτική Συμβουλευτική» (Consultation) αποτελεί μία διαδικασία αλληλεπίδρασης μεταξύ δύο επαγγελματιών - του/της συμβούλου, που είναι ο/η ειδικός, και του/της συμβουλευόμενου/ης, που ζητά τη βοήθεια του/της συμβούλου για ένα εργασιακό πρόβλημα στο οποίο έχει δυσκολία στην επίλυσή του και έχει αποφασίσει ότι αφορά τον τομέα εξειδίκευσης του/της συμβούλου. Το εργασιακό πρόβλημα αφορά την αντιμετώπιση ή τη στήριξη ενός ή περισσότερων πελατών του/της συμβουλευόμενου/ης και το σχεδιασμό ή την εφαρμογή ενός προγράμματος για τη στήριξη των πελατών (Carlan, 1970, σ. 19). Η «Διεπιστημονική Συνεργασία» (Collaboration) ορίζεται ως «ένας τρόπος άμεσης αλληλεπίδρασης ανάμεσα σε δύο τουλάχιστον ισοδύναμα μέρη που εκούσια συμμετέχουν σε μια διαδικασία λήψης αποφάσεων για να επιτύχουν ένα συγκεκριμένο σκοπό» (Cook and Friend, 1991, σ. 25). Το προτεινόμενο μάθημα έχει ως στόχο να παρέχει στις φοιτήτριες/τους φοιτητές γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για τη συνεργασία τους με άλλους επαγγελματίες και με γονείς. Συγκεκριμένα, οι φοιτήτριες/τές θα γνωρίσουν τις θεωρίες, τις μεθόδους και τις διεργασίες της διαλεκτικής συμβουλευτικής και της διεπιστημονικής συνεργασίας, αλλά και της διαχείρισης συγκρούσεων και κρίσεων και θα εξοικειωθούν με την πρακτική διάσταση αυτών των ζητημάτων στο εργασιακό τους πλαίσιο.

Β' Εξάμηνο.

Μάθημα: Συμβουλευτική και τεχνικές επαγγελματικού προσανατολισμού ευπαθών κοινωνικά ομάδων: Μικρο-διδασκαλίες και εμπειρία πεδίου (Υ).

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους/τις μεταπτυχιακούς-ές φοιτητές-τριες με γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις, απαραίτητες για τη συμβουλευτική

προσέγγιση και στήριξη ατόμων από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες σε επιλογές εκπαίδευσης-κατάρτισης και απασχόλησης ως προϋποθέσεις για την κοινωνική τους ένταξη.

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι.

1. Γνώσεις: να γνωρίσουν και να κατανοήσουν οι φοιτητές/τριες.

- τα σύγχρονα θεωρητικά μοντέλα Συ.Ε.Π. και την εφαρμογή τους σε ΕΚΟ.

- τις υπηρεσίες και τους φορείς Συ.Ε.Π. ΕΚΟ.

- τις μεθόδους συμβουλευτικής παρέμβασης για διάφορες ΕΚΟ.

2. Δεξιότητες: να μπορούν

- να προσεγγίζουν τις διαφορετικές ευπαθείς ομάδες και να ανιχνεύουν τις ανάγκες τους.

- να προσομοιώνουν μια διαδικασία ατομικής ή/και ομαδικής συμβουλευτικής χρησιμοποιώντας κατάλληλες μεθόδους και εργαλεία.

3. Στάσεις/συμπεριφορές

- να σέβονται και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα, αποδομώντας δικά τους στερεότυπα ως προς τα άτομα ΕΚΟ.

- να αποδεχθούν την αναγκαιότητα για διαρκή μάθηση, και ευαισθητοποίηση, προκειμένου να προσεγγίζουν αποτελεσματικά κάθε ομάδα πληθυσμού.

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό Ε.Κ.Ο.

2. Θεωρητικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό I και II.

3. Η Συμβουλευτική Συνάντηση. Δεξιότητες και Συμπεριφορά Συμβούλου.

4. Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός ομάδων ΕΚΟ: π.χ. Άστεγοι, Νέοι σε κίνδυνο, Πρώην Χρήστες κ.ά.

5. Συμβουλευτική Υποστήριξη και Ένταξη στην Απασχόληση ΑμεΑ.

6. Βιωματικό Εργαστήριο Εκπαιδευτικού Δράματος για Συμβούλους ΕΚΟ.

7. Παρουσίαση Εργασιών.

8. Γραπτή Εξέταση.

Διδακτικές Τεχνικές: Εμπλουτισμένη εισήγηση, Καταιγισμός ιδεών, Μικρο-διδασκαλίες, Παιχνίδι ρόλων, Μελέτη περίπτωσης, Εργασία σε ομάδες, Βιωματικά εργαστήρια.

Μάθημα: Παγκοσμιοποίηση - Διαπολιτισμική Εκπαίδευση - Δια βίου μάθηση (ΥΕ).

Το μάθημα ασχολείται με σύγχρονα θέματα που ανήκουν στην ευρύτερη θεματική της παγκοσμιοποίησης και της δια-πολιτισμικής εκπαίδευσης. Στον πυρήνα της προβληματικής του μαθήματος εδράζει ο ρόλος της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στη μετα-νεωτερική εποχή της παγκοσμιοποίησης: Μελετούνται και αξιολογούνται οι διαστάσεις, τα προβλήματα και οι προοπτικές των σύγχρονων παγκοσμιοποιητικών διεργασιών σε σχέση πάντοτε με την εκπαιδευτική φιλοσοφία, έρευνα και πολιτική με στόχο την παραγωγή στοχασμού και έρευνας στη βάση μίας νέας παιδαγωγικής αντίδρασης θεωρητικού και πρακτικού τύπου: η διαπολιτισμική εκπαίδευση δεν στοχεύει στην επιβολή πολιτισμικών συμβόλων

και στερεοτύπων, στον εγκλεισμό και τη γκετοποίηση, στη χάραξη अपαράβατων πολιτισμικών ορίων μέσα στο πλαίσιο μίας πολυ-πολιτισμικής κοινωνίας. Το μάθημα διαρθρώνεται στις εξής θεματικές ενότητες: α) η θεωρία του πολιτισμού σε βασικές εκπαιδευτικές φιλοσοφίες, β) η σύγχρονη εκπαίδευση και η σύγκρουση των πολιτισμών (πλουραλισμός, φιλοξενία και αλλοτρίωση, ιμπεριαλισμός και φαταλισμός, σχετικισμός/σκεπτικισμός και πολιτισμική θεμελιοκρατία, πολιτισμική ταυτότητα και διαπολιτισμικότητα/πολυπολιτισμικότητα), γ) η σχέση πολίτη και κοινωνίας στο σύγχρονο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον, δ) εκπαιδευτικοί στόχοι και παγκοσμιοποίηση, ε) ο ρόλος του μαθητή στις σύγχρονες παγκοσμιοποιητικές συνθήκες και στ) η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών ενηλίκων σε θέματα ετερότητας ή διαπολιτισμικής προσέγγισης του Άλλου.

Μάθημα: Η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών ενηλίκων (ΥΕ).

Η βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας στα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων συνεπάγεται τη συνεχή ενίσχυση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των εκπαιδευτών ενηλίκων. Σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι οι εκπαιδευτές ενηλίκων να γνωρίζουν: α) την ιδιαίτερη σημασία του ρόλου τους στις σύγχρονες εκπαιδευτικές συνθήκες, β) τις διαδικασίες υποστήριξης και διευκόλυνσης των ενηλίκων εκπαιδευόμενων στη διεργασία της μάθησης, γ) τις εκπαιδευτικές ανάγκες των ενηλίκων εκπαιδευόμενων και τις μεθόδους ανίχνευσής τους, δ) τις δεξιότητες και ικανότητες που απαιτούνται στην αποτελεσματική οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, ε) τις προϋποθέσεις δημιουργίας κατάλληλου μαθησιακού κλίματος, στ) το πλαίσιο αξιοποίησης σύγχρονων μεθόδων και τεχνικών διδασκαλίας, όπως μέθοδος project, αξιοποίηση της τέχνης στην εκπαίδευση, και ζ) το πλαίσιο άσκησης συμβουλευτικής καθοδήγησης για την αποτελεσματική άσκηση του ρόλου τους στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Μάθημα: Προγράμματα ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Εκπαίδευση e-εκπαιδευτών ενηλίκων (Εκπαιδευτές από απόσταση) (ΥΕ).

Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τις μεταπτυχιακές φοιτήτριες και τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, με τις απαραίτητες, γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες σε δυο συγκεκριμένα πεδία, τα προγράμματα ανοιχτής και εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (Αεξαε), καθώς και την εκπαίδευση εκπαιδευτών από απόσταση. Στο μάθημα εξετάζονται ορισμένα ιστορικά στοιχεία τα οποία είναι απαραίτητα για την κατανόηση της τρέχουσας κατάστασης στα προγράμματα Αεξαε, μελετώνται μοντέλα για την ανάπτυξη προγραμμάτων Αεξαε και οι παράμετροι (οικονομικές, θεσμικές κ.λπ.) για την σχεδίαση, υλοποίηση και αξιολόγηση τέτοιων προγραμμάτων. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του μαθήματος παρουσιάζονται και αναλύονται κριτικά έρευνες σχετικές με τα προγράμματα Αεξαε και τα σχετικά ευρήματα για τους παράγοντες επιτυχίας και αποτυχίας τέτοιων προγραμμάτων. Δίνεται ακόμη ιδιαίτερη έμφαση στα σύγχρονα προγράμματα Αεξαε που βασίζονται στο Διαδίκτυο και εκμεταλλεύονται τα χαρα-

κτηριστικά του web 2.0. Αναλύονται επιπλέον διεξοδικά τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτών που διδάσκουν από απόσταση (e-εκπαιδευτές στη σύγχρονη, ασύγχρονη και μεικτή διδασκαλία), εξετάζονται τα διάφορα συστήματα διαχείρισης περιεχομένου και διαχείρισης γνώσης (CMS, LMS), καθώς και πλατφόρμες σύγχρονης τηλεεκπαίδευσης. Στο πλαίσιο του μαθήματος πραγματοποιείται σχεδίαση, υλοποίηση και αξιολόγηση μικροδιδασκαλιών από απόσταση. Στο μάθημα χρησιμοποιούνται πολλές διδακτικές μέθοδοι, όπως η διάλεξη, η νοητική θύελλα και η κριτική επισκόπηση εργασιών και οι μελέτες περιπτώσεων, καθώς και εργαστηριακές δραστηριότητες. Επίσης, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εκπονούν εργασίες οι οποίες εξετάζονται. Στο πλαίσιο του μαθήματος παρέχεται βιβλιογραφία και δικτυογραφία και οι φοιτήτριες και οι φοιτητές καθοδηγούνται και ενθαρρύνονται στην αυτόνομη αναζήτηση περισσότερων ψηφιακών πηγών και πόρων.

Γ' Εξάμηνο.

Μάθημα: Σύγχρονες προσεγγίσεις στην ψυχολογική ανάπτυξη των εκπαιδευτ(ικ)ών και των ενήλικων μαθητών (ΥΕ).

Στο μάθημα συζητούνται οι εξής θεματικές ενότητες:

- Θεωρίες κινήτρων στην εκπαίδευση και την εργασία.
- Εργασιακό άγχος, Επαγγελματική εξουθένωση και Επαγγελματική ικανοποίηση.
- Συναισθηματική νοημοσύνη: μοντέλα, μέτρηση και εφαρμογές στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού.
- Η εξέλιξη των γνωστικών λειτουργιών στους ενήλικες και η χρήση των στρατηγικών μάθησης για την υποστήριξη της μάθησης των ενηλίκων μαθητών.
- Το νόημα ζωής και το αίσθημα υποκειμενικής ευζωίας.
- Η συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη στην ενήλικη ζωή: φάσεις, συμβάντα, κρίσεις και προκλήσεις.

Το μάθημα περιλαμβάνει δύο ενότητες μαθησιακών στόχων:

1. να εξοικειωθούν οι φοιτητές με τις συγκεκριμένες θεματικές περιοχές της ψυχολογικής ανάπτυξης των ενηλίκων (μαθητών και εκπαιδευτικών), μέσα από τη σχετική βιβλιογραφία,
2. να ασκηθούν στην ερευνητική μεθοδολογία μέσα από (α) τη συστηματική διερεύνηση των βιβλιογραφικών πηγών και (β) την εκπόνηση (σχεδιασμός και συγγραφή) μιας εμπειρικής ερευνητικής πρότασης σε μια από τις παραπάνω θεματικές ενότητες.

Μάθημα: Ψυχολογία της εργασίας και της Δια Βίου Μάθησης (ΥΕ).

Η διά βίου μάθηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο της σύγχρονης παιδείας και του πολιτισμού. Αντιπροσωπεύει το όραμα ότι ο σύγχρονος άνθρωπος διαχειρίζεται ο ίδιος τις δικές του ανάγκες για μάθηση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικά εννοιολογικά και πρακτικά ζητήματα που παραμένουν αναπάντητα σχετικά με τις υποθέσεις στις οποίες βασίζεται η δια βίου μάθηση:

1. Ποιος θεωρείται «δια βίου μαθητευόμενος»; Υπάρχει μια παραδοχή ότι η διά βίου μάθηση (ΔΒΜ) είναι δυναμική και χρήσιμη για όλους. Ωστόσο, σε ποια βάση κάνουμε τέτοιες υποθέσεις; Ποια είναι τα προσόντα του "υποψήφιου" της ΔΒΜ;

2. Τι είναι η (δια βίου) μάθηση; Αφορά η δια βίου μάθηση μια σειρά δεξιοτήτων, στάσεων, ένα σύνολο συμπεριφορών ή και τα τρία; Πόσο σημαντική είναι η εμπειρία στη διά βίου μάθηση; Μπορούμε να διδάξουμε στους ανθρώπους τη διά βίου μάθηση;

3. Τι μπορούν να προσφέρουν οι επαγγελματίες της δια βίου μάθησης στα άτομα, τις οργανώσεις και την κοινωνία; Αν έχουμε ενδιαφέρουσες απαντήσεις για τα πρώτα δύο ερωτήματα, στη συνέχεια, πρέπει να προσδιορίσουμε πότε και πώς οι επαγγελματίες της διά βίου μάθησης επηρεάζουν το κοινωνικό πλαίσιο.

Στην ουσία, το μάθημα θα προσδώσει στην κατανόηση ότι η Οργανωτική Ψυχολογία είναι ένα κρίσιμο στοιχείο για την υλοποίηση των στρατηγικών δια βίου μάθησης. Εκπαιδευτικά αποτελέσματα: Με την επιτυχή ολοκλήρωση αυτής της ενότητας, με πλήρη συμμετοχή και αυτορυθμιζόμενη μάθηση, οι φοιτητές θα είναι ικανοί να:

1. Περιγράψουν τη φύση της διά βίου μάθησης ως επιστημονικό κλάδο και ως επάγγελμα.

2. Αναλύσουν, να συνθέσουν και να αξιολογήσουν το υλικό των πηγών που σχετίζεται με τη φύση της διά βίου μάθησης, ως επιστημονικού κλάδου και ως επαγγέλματος.

3. Δουλέψουν σε ομάδες και να ολοκληρώσουν επιτυχώς ομαδικές ασκήσεις.

4. Αναγνωρίζουν τον τρόπο με τον οποίο τα θέματα της δια βίου μάθησης επηρεάζουν την εργασία και την εκπαίδευση.

5. Αναγνωρίσουν τις ηθικές προκλήσεις που περιλαμβάνει η εφαρμογή της δια βίου μάθησης στο πλαίσιο της εργασίας και της εκπαίδευσης.

Μάθημα: Ποσοτικές και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες (ΥΕ).

Στο μάθημα αναλύονται οι βασικές επιστημολογικές και μεθοδολογικές διαφορές μεταξύ των δυο κατηγοριών και εξετάζονται οι επιπτώσεις των διαφορών αυτών στην οργάνωση και διεξαγωγή ερευνών και τη δημιουργία κυρίαρχων και ασθενέστερων ερευνητικών παραδειγμάτων (paradigms). Μελετώνται βασικές θέσεις γύρω από το φύση των δυο κατηγοριών, ότι η ποσοτική έρευνα αναφέρεται στη συστηματική διερεύνηση φαινομένων με στατιστικές μεθόδους, μαθηματικά μοντέλα και αριθμητικά δεδομένα, ενώ η ποιοτική προσέγγιση στην έρευνα στοχεύει στην διερεύνηση και κατανόηση σε βάθος των κοινωνικών φαινομένων με τη χρήση ευέλικτων μεθόδων που δε στηρίζονται σε αριθμητικά δεδομένα. Στο πλαίσιο του μαθήματος εισάγονται οι φοιτήτριες και οι φοιτητές στην έννοια της επιστημονικής έρευνας καθώς και στις μεθόδους συλλογής στοιχείων, στα είδη και την ανάλυση δεδομένων, στις έννοιες της δειγματοληψίας, των πληθυσμών και των δειγμάτων και γενικότερα σε όλα εκείνα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων ποσοτικών ερευνών. Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές παρακολουθούν και συμμετέχουν σε εργαστηριακές δραστηριότητες με τη χρήση εξειδικευμένου λογισμικού (ηλεκτρονικά φύλλα εργασίας, λογισμικά στατιστικής επεξεργασίας κ.ά.).

Αναλύονται επίσης θέματα, όπως η «φύση» των εμπειρικών δεδομένων που προορίζονται για ποιοτική ανάλυση και ο ρόλος του ίδιου του ερευνητή, ενώ μελετώνται ποιοτικές μέθοδοι, όπως η εθνομεθοδολογία, η ανάλυση λόγου, η προφορική ιστορία (αφηγήσεις ζωής), η θεμελιωμένη θεωρία. Τέλος, διερευνώνται οι μεικτές ερευνητικές μέθοδοι, οι οποίες επιχειρούν να συνδυάσουν τα πλεονεκτήματα των ποσοτικών και ποιοτικών μεθόδων. Στο μάθημα χρησιμοποιούνται πολλές διδακτικές μέθοδοι, όπως η διάλεξη, η νοητική θύελλα και η κριτική επισκόπηση εργασιών και οι μελέτες περιπτώσεων, καθώς και εργαστηριακές δραστηριότητες. Επίσης, οι φοιτήτριες και οι φοιτητές εκπονούν εργασίες οι οποίες εξετάζονται με κριτικό. Στο πλαίσιο του μαθήματος παρέχεται βιβλιογραφία και δικτυογραφία και οι φοιτήτριες και οι φοιτητές καθοδηγούνται και ενθαρρύνονται στην αυτόνομη αναζήτηση περισσότερων ψηφιακών πηγών και πόρων.

Μάθημα: Επιστημολογικές και ηθικές προϋποθέσεις της Διά βίου Μάθησης (ΥΕ).

Το μάθημα εστιάζει και στοχεύει στη θεωρητική και ερευνητική ενασχόληση των επιστημολογικών και ηθικών προϋποθέσεων της διά βίου μάθησης τόσο ως διαδικασία ανθρωπολογικής τάξης όσο και ως θεσμική διάσταση της σύγχρονης εκπαίδευσης και εκπαιδευτικής πολιτικής. Διαρθρώνεται στις εξής θεματικές ενότητες: α) εννοιολογικές οριοθετήσεις με βάση τη σύγχρονη φιλοσοφία της εκπαίδευσης, β) η φιλοσοφική ανταπόκριση στη διά βίου μάθηση, γ) ανάλυση των επιστημολογικών προϋποθέσεων της διά βίου μάθησης (ενήλικη μάθηση, εμπειρία και βιωματικότητα, αυτενέργεια και συμμετοχή, εξατομίκευση και κοινωνικότητα, ενσυνείδητη μάθηση, ανοικτότητα, και κριτική σκέψη, προσωπική επιστημολογία και περιβάλλοντα μάθησης, μετα-γνωστικές ικανότητες, επιστημολογικός σκεπτικισμός/σχετικισμός και απολυτοκρατία), δ) ανάλυση των ηθικών προϋποθέσεων της διά βίου μάθησης (ηθική, γνώση και εκπαίδευση, αυθεντία, εξουσία και αυτονομία, ηθική και πολιτική αξιολογία, ηθικά διλήμματα και ηθική πράξη, ατομική συνείδηση και διά βίου μάθηση, σύγχρονες ηθικές - εκπαιδευτικές προσεγγίσεις), ε) σημαντικές φιλοσοφικές θεωρίες στη διά βίου μάθηση (φιλελεύθερη φιλοσοφία, προοδευτική φιλοσοφία και πραγματισμός, συμπεριφορισμός, ανθρωπισμός και φαινομενολογία, κονστρουκτιβισμός, μετασηματίζουσα μάθηση, ριζοσπαστική και κριτική φιλοσοφία, αναλυτική φιλοσοφία), στ) η εκπαιδευτική ταυτότητα του εκπαιδευτή ενηλίκων (χρήση εκπαιδευτικών εργαλείων και κατασκευή εκπαιδευτικού προφίλ), ζ) φιλοσοφικές ερευνητικές μέθοδοι στις επιστήμες της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης (βιογραφική μέθοδος, φαινομενολογική μέθοδος, ερμηνευτική μέθοδος, σωματική μειωτική, διαλογική μέθοδος).

Δ' Εξάμηνο.

Μάθημα: Σχεδιασμός προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων και εμπειρία πεδίου (Υ).

Το μάθημα ασχολείται με τη θεωρητική προσέγγιση, αλλά και τις πρακτικές εφαρμογές του σχεδιασμού και της υλοποίησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Αρχικά αναλύονται τα επιμέρους χαρακτηριστικά σχεδι-

ασμού ενός προγράμματος εκπαίδευσης ενηλίκων, στο πλαίσιο των θεωρητικών μοντέλων σχεδιασμού προγραμμάτων. Ακολούθως, αναλύονται τα στάδια σχεδιασμού και τα στάδια υλοποίησης των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Κατόπιν, παρουσιάζονται τα θέματα κοστολόγησης - οικονομικής διαχείρισης, πιστοποίησης γνώσεων, διασφάλισης ποιότητας διαδικασιών και αξιολόγησης. Επίσης, το μάθημα διαπραγματεύεται τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία και τη διαχείριση των προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων. Το Μάθημα ολοκληρώνεται με τις παρουσιάσεις προγραμμάτων που σχεδίασαν και ανέπτυξαν σταδιακά οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καθ' όλη τη διάρκεια του εξαμήνου.

Το Μάθημα αποτελείται από επιμέρους θεματικές ενότητες:

1. Χαρακτηριστικά σχεδιασμού προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων στη βάση μοντέλων σχεδιασμού.

2. Ανάπτυξη σταδίων σχεδιασμού: εκπαιδευτικές ανάγκες - πρόγραμμα σπουδών - διδακτικοί σκοποί και στόχοι.

3. Ανάπτυξη σταδίων υλοποίησης: εφαρμογή διδακτικών σκοπών - διδακτικές ενότητες και ωρολόγιο πρόγραμμα - μαθησιακά αποτελέσματα ανά διδακτική ενότητα - επιλογή τεχνικών και παιδαγωγικών μέσων - εκπαιδευτικό υλικό.

4. Ειδικά θέματα: διασφάλιση ποιότητας διαδικασιών - πιστοποίηση γνώσεων - οικονομική διαχείριση και κοστολόγηση - αξιολόγηση.

5. Παρουσιάσεις προγραμμάτων που σχεδίασαν και ανέπτυξαν οι ομάδες φοιτητών. Μαθησιακοί Στόχοι:

1. Απόκτηση θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων για το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

2. Απόκτηση γνώσεων για τα μοντέλα σχεδιασμού εκπαίδευσης ενηλίκων.

3. Κατανόηση όλων των σταδίων σχεδιασμού και ανάπτυξης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

4. Δυνατότητα κριτικής ανάλυσης και συγκριτικής αξιολόγησης προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

5. Δυνατότητα επιλογής νέων τεχνολογιών ως συστατικού στοιχείου στο σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων.

4. Για την Ειδίκευση «Ειδική Αγωγή» το πρόγραμμα σπουδών διαρθρώνεται ως εξής:

A) Το Α' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) δύο (2) υποχρεωτικά (Υ) μαθήματα κορμού και (β) δύο (2) υποχρεωτικά επιλογής από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει το ένα (1).

Το Β' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) δύο (2) υποχρεωτικά (Υ) μαθήματα και (β) τρία (3) υποχρεωτικά επιλογής από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει το ένα (1).

Το Γ' εξάμηνο σπουδών πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και περιλαμβάνει: (α) τρία (3) υποχρεωτικά επιλογής από τα οποία ο κάθε φοιτητής επιλέγει το ένα (1) και (β) την Πρακτική Άσκηση (ΠΑ) που

πιστώνεται με είκοσι (20) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Το Δ' εξάμηνο περιλαμβάνει την Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που πιστώνεται με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

Το ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων παρατίθεται παρακάτω:

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Α' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Παράμετροι διάγνωσης και αποκατάστασης της επικοινωνίας στα ΑμΕΑ	Υ	10
Ψυχοδιαγνωστικά μέσα στην ειδική αγωγή	Υ	10
Εισαγωγή στην Θεραπευτική του αγχώδους/φοβικού παιδιού	ΥΕ	10
Παιδαγωγική Χρήση της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας στην Ειδική Αγωγή	ΥΕ	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Β' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Γνωστικές και Κοινωνικές δεξιότητες για άτομα με αυτισμό	Υ	10
Διαφοροποιημένη διδασκαλία: θεωρία και πράξη	Υ	10
Αυτοπροσδιοριζόμενη συμπεριφορά και μάθηση ατόμων με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες	ΥΕ	10
Μετάβαση και πρόσβαση στην αγορά εργασίας των ατόμων με αναπηρία	ΥΕ	10
Εκπαίδευση ατόμων με πρόβλημα όρασης ΥΕ 10		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Γ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Πρακτική Άσκηση (ΠΑ)	Υ	20
Σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις στις νευροεπικοινωνιακές διαταραχές και αποκατάσταση	ΥΕ	10
Διαπολιτισμική Ειδική Αγωγή	ΥΕ	10
Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σε μαθητές με κινητικές αναπηρίες	ΥΕ	10
ΜΑΘΗΜΑΤΑ Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ		
ΜΑΘΗΜΑ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία	Υ	30
ΣΥΝΟΛΟ		120

B) Με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος, για λόγους ορθής διαχείρισης και προγραμματισμού, οι φοιτητές καλούνται να δηλώσουν το μάθημα υποχρεωτικό επιλογής μέσα στις πρώτες δέκα μέρες από την έναρξη του εξαμήνου. Ως ελάχιστος αριθμός φοιτητών ανά μάθημα ορίζεται το 25% και ως μέγιστος το 50% των εισαχθέντων (π.χ. επτά (7) και δεκαπέντε (15) για 30 εισαχθέντες) και ως κριτήριο λαμβάνεται η κατά σειρά προτεραιότητας δήλωση. Επίσης, με απόφαση της Συνέλευσης του τμήματος, ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, δύναται να αλλάξει ο ελάχιστος και μέγιστος αριθμός φοιτητών ανά μάθημα και να αποφασιστεί η αναστολή διδασκαλίας κάποιου/κάποιων εκ των μαθημάτων υποχρεωτικών επιλογής ή αλλαγή ιδιότητας ή/και

εξαμήνου των μαθημάτων. Η απόφαση αυτή θα πρέπει να λαμβάνεται πριν την έναρξη του εξαμήνου και πριν τις δηλώσεις μαθημάτων από τους φοιτητές.

Γ) Περιεχόμενο Μαθημάτων Α' Εξάμηνο.

Μάθημα: Παράμετροι διάγνωσης και αποκατάστασης της επικοινωνίας στα ΑμΕΑ (Υ).

Ο σκοπός του μαθήματος είναι να μεταδώσει στους μετεκπαιδευόμενους ειδικούς παιδαγωγούς γνώσεις σχετικές με το πεδίο της Λογοπαθολογίας προκειμένου να εξοικειωθούν με τις δράσεις και υπηρεσίες που προσφέρονται από τους λογοπεδικούς στα διάφορα ειδικά και εκπαιδευτικά πλαίσια και να συνάψουν ουσιαστικές διεπιστημονικές συνεργασίες. Στο μάθημα θα περιγραφούν τα πεδία διάγνωσης, αξιολόγησης και παρέμβασης του λόγου και της ομιλίας καθώς και οι αρχές αξιολόγησης και αποκατάστασης. Επιπλέον, θα παρατεθούν μοντέλα θεραπείας και θα περιγραφούν ειδικότερα οι πρακτικές αξιολόγησης και αποκατάστασης σε παιδιά με συγκεκριμένες αναπτυξιακές διαταραχές, όπως η ειδική γλωσσική ανεπάρκεια, ο αυτισμός, η βαρνηκοΐα/κώφωση, κ.τ.λ. Τέλος, θα παρουσιαστούν ομαδικές εργασίες σχετικές με επιλεγμένα θέματα προβλημάτων λόγου και ομιλίας στον γενικό παιδικό πληθυσμό.

Οι μαθησιακοί στόχοι του μαθήματος είναι:

- Να κατανοήσουν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές τα φυσιολογικά φαινόμενα λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας, τα αίτια και την ταξινόμηση των γλωσσικών διαταραχών.
- Να είναι σε θέση να γνωρίζουν ποιες αρχές αξιολόγησης ακολουθεί ο λογοπεδικός.
- Να είναι σε θέση να γνωρίζουν ποιες αρχές παρέμβασης ακολουθεί ο λογοπεδικός.
- Να εξοικειωθούν με τα θέματα αξιολόγησης και παρέμβασης των παιδιών με ειδική γλωσσική διαταραχή, με προβλήματα ακοής και με διγλωσσία.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες ερμηνείας των αποτελεσμάτων των δοκιμασιών λόγου.
- Να αποκτήσουν δεξιότητες επεξεργασίας και στατιστικής ανάλυσης δεδομένων γλωσσικής ικανότητας.

Μάθημα: Ψυχοδιαγνωστικά μέσα στην ειδική αγωγή (Υ).

Τα τελευταία χρόνια η συνεργασία τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των ψυχολόγων ιδιαίτερα στο χώρο της ειδικής αγωγής έχει διευρυνθεί τόσο με την προσπάθεια ένταξης ενσωμάτωσης, συμπερίληψης των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες όσο και με την χορήγηση διαφόρων ψυχοεκπαιδευτικών τεστ που αποτελούν σκέλος της διαδικασίας που αποκαλείται "αξιολόγηση". Η συνολική διαδικασία της ψυχοεκπαιδευτικής αξιολόγησης (τυπικής και άτυπης) σήμερα είναι μια σύνθετη διαδικασία η οποία περιλαμβάνει πληθώρα τεχνικών, όπως συνέντευξη, χορήγηση και αξιολόγηση της νοημοσύνης-γνωστικών λειτουργιών, της συμπεριφοράς, ενώ ασχολείται και με τομείς, όπως η αξιολόγηση αλληλεπιδράσεων του συστήματος της οικογένειας, η προσαρμογή σε νέες πολιτιστικές αξίες, καθώς και με την σχέση του ατόμου με το περιβάλλον του, τις γνωστικές του διαδικασίες και τον αυτοέλεγχο. Σκοπός των εισηγήσεων που θα ακολουθήσουν θα είναι η καλύτερη κατανόηση του τι είναι σταθμισμένες δοκιμασίες και πως αυτές χρησιμοποιούνται κατά την διαδικασία της διάγνωσης

- αξιολόγησης. Θα συζητηθούν τα είδη σταθμισμένων δοκιμασιών που χορηγούνται σήμερα: δοκιμασία ικανότητας, δοκιμασία επίδοσης, δοκιμασίες γενικής νοημοσύνης μέτρηση του ΔΝ. Θα γίνει αναφορά σε τεστ Νοημοσύνης (κλίμακες Wechsler, WISC-III, IV,V and WPPSI III, IV σε άλλα ομαδικά και ατομικά τεστ γνωστικών λειτουργιών) ενώ θα συζητηθεί το πώς ερμηνεύονται οι σταθμισμένες δοκιμασίες καθώς και τα ζητήματα εξέτασης που προκύπτουν με σταθμισμένες δοκιμασίες και άλλες τυπικές ή και αυτοσχέδιες δοκιμασίες εκπαιδευτικών στην τάξη. Έμφαση θα δοθεί στην αξιολόγηση των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες όπου χρησιμοποιούνται τεστ δεξιοτήτων, τεστ επίτευξης και άλλα ψυχοεκπαιδευτικά τεστ (π.χ. Αθηνά τεστ, διάφορα τεστ ανάγνωσης και γραπτού λόγου, τεστ μαθηματικής επάρκειας, τεστ μαθησιακής επάρκειας, τεστ γνωστικής και γλωσσικής επάρκειας, τεστ ψυχικής ανθεκτικότητας, τεστ μνήμης, τεστ εντοπισμού ΔΕΠΥ, τεστ νευροψυχολογικής - αντιληπτικής ωριμότητας κ.λπ.).

Μάθημα: Εισαγωγή στην Θεραπευτική του αγχώδους/φοβικού παιδιού (ΥΕ).

Παρουσιάζεται μέσα από έναν διαρκή, διαδοχικό και διαντιδραστικό τρόπο η γνωστική συμπεριφορική κατανόηση και αντιμετώπιση του αγχώδους - φοβικού παιδιού. Μάθημα προς μάθημα παρουσιάζεται το συνεδρία προς συνεδρία θεραπευτικό πρωτόκολλο για αγχώδη παιδιά ηλικίας 7-13 ετών, έτσι, όπως αναπτύχθηκε από τον Καθ. Philip Kendall στο Temple University των ΗΠΑ. Μέσα από επιμέρους τεχνικές επιδεικνύεται οι τρόποι αντιμετώπισης των αγχώδων, φοβικών και αποφευκτικών συμπτωμάτων της παιδικής ηλικίας.

Μάθημα: Παιδαγωγική Χρήση της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας στην Ειδική Αγωγή (ΥΕ).

Το μάθημα διαρθρώνεται γύρω από δύο βασικούς άξονες: α) τη χρήση της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας στην εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία υπό το πρίσμα κατάλληλων παιδαγωγικών πρακτικών και β) τη συμβολή της Τεχνολογίας στη γνωστική ανάπτυξη των ατόμων με αναπηρία. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές εντρυφούν στον τρόπο - τις μεθόδους και τις στρατηγικές - χρήσης της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας στην εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με στόχο την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τη γνωστική τους εξέλιξη. Τόσο για την ανάπτυξη δεξιοτήτων όσο και για τη γνωστική εξέλιξη γίνεται: α) συνοπτική παρουσίαση του πεδίου σε θεωρητικό επίπεδο - μέσα Υποστηρικτικής Τεχνολογίας, θεωρίες μάθησης και παιδαγωγικές πρακτικές ενσωμάτωσης της Τεχνολογίας και της Υποστηρικτικής Τεχνολογίας στην ειδική αγωγή και εκπαίδευση, ευθυγράμμιση του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών στην ειδική αγωγή και της χρήσης της (Υποστηρικτικής) Τεχνολογίας στην εκπαίδευση, β) αναλυτική παρουσίαση των σχετικών ερευνητικών δεδομένων και γ) αξιολόγηση των πορισμάτων που έχουν προκύψει από σημαίνουσες μελέτες ως προς τη δυνατότητα πρακτικής εφαρμογής των σε εκπαιδευτικά πλαίσια. Ως εκ τούτου, οι φοιτητές εισάγονται στη μελέτη και κριτική θεώρηση βασικών ερευνών που αφορούν στην χρήση της (Υποστηρικτικής) Τεχνολογίας

στην ειδική αγωγή. Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές καλούνται να παρουσιάσουν την εργασία τους, η οποία βασίζεται κατεξοχήν στην ανασκόπηση της διεθνούς αρθρογραφίας σε θέματα χρήσης της τεχνολογίας στους κόλπους της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Β' Εξάμηνο.

Μάθημα: Γνωστικές και Κοινωνικές δεξιότητες για άτομα με αυτισμό (Υ).

Σκοπός του μαθήματος είναι οι φοιτητές να γνωρίσουν τα χαρακτηριστικά των παιδιών, εφήβων και ενηλίκων με διαταραχή στο φάσμα του αυτισμού, να μάθουν τρόπους συστηματικής παρατηρησής του και αξιολόγησης τους (DSM-IV, και 5) κριτήρια αξιολόγησης, εργαλεία (ενδεικτικά αναφέρονται ADI-R, ADOS-2, CARS κ.ά.), να εκπαιδευτούν σε τεχνικές επικοινωνίας, καλλιέργειας της σημασιολογικής-πραγματολογικής ανάπτυξης των ατόμων με αυτισμό (π.χ. PECS, Makaton), προγράμματα (π.χ. ABA κ.ά.) και συστήματα εκπαίδευσης (π.χ. TEACCH), τεχνικές διαχείρισης προβλημάτων συμπεριφοράς (π.χ. STAR), διαχείριση ξεσπασμάτων θυμού, αυτοτραυματισμού, άγχους, εμμονών (CBT κ.ά.), καλλιέργειας κοινωνικών δεξιοτήτων ("Θεωρία του Νου", κοινωνικές ιστορίες κ.ά.) να ενημερωθούν σχετικά με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών, τα γνωστικά αντικείμενα, τη διδακτική μεθοδολογία, τις ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις, το υλικό. Οι φοιτητές θα ανιχνεύσουν (μέσα από τη σύγχρονη έρευνα με πρόσφατα άρθρα και βιβλιογραφία) ζητήματα διαχείρισης της συμπεριληψής των παιδιών με αυτισμό στην εκπαίδευση, θα μνηθούν, μελετήσουν και πειραματιστούν στη συγκρότηση εξατομικευμένων προγραμμάτων (μέσα από βίντεο, φωτογραφίες, και άλλα μέσα καταγραφής). Θα ενημερωθούν για τα προγράμματα επαγγελματικής ένταξης των παιδιών με αυτισμό καθώς και για θέματα Συμβουλευτικής των γονέων τους.

Μάθημα: Διαφοροποιημένη διδασκαλία: θεωρία και πράξη (Υ) Σκοποί του μαθήματος.

Οι φοιτητές που θα παρακολουθήσουν επιτυχώς το μάθημα αναμένεται να είναι σε θέση:

- να διατυπώνουν επιχειρήματα υπέρ της υλοποίησης της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, αναφέροντας τα βασικά πλεονεκτήματά της ως προς την προαγωγή: της εκπαιδευτικής συμπερίληψης μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, της αυτογνωσίας εκπαιδευτικών και μαθητών σε θέματα διδακτικών και μαθησιακών προτιμήσεων αντίστοιχα, της συνειδητοποίησης της ποικιλομορφίας και του σεβασμού της διαφορετικότητας των μαθησιακών ικανοτήτων των ανθρώπων, της ανάπτυξης της κριτικής σκέψης και της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων από τους μαθητές,

- να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες διαφοροποιήσεις διαδικασιών αξιολόγησης, διδακτικών στόχων, περιεχομένων διδακτικών εννοιών, μεθόδων διδασκαλίας και τεχνικών αποτίμησης εκπαιδευτικών παρεμβάσεων, προκειμένου να καταστήσουν τα προγράμματα σπουδών και τα περιεχόμενα των σχολικών εγχειριδίων Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης κατάλληλα για τη διδασκαλία μαθητών που παρουσιάζουν ποικιλία τρόπων επεξεργασίας πληροφοριών, διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες ή δυσκολίες μάθησης και προσαρμογής.

- Περιεχόμενα του μαθήματος.

Τα σημαντικότερα από τα περιεχόμενα του μαθήματος είναι:

- Θεωρητικό πλαίσιο και ερευνητική θεμελίωση της διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

- Η διαφοροποιημένη διδασκαλία ως μέσο πρόληψης της παραπομπής των μαθητών με ειδικές ανάγκες σε φορείς εκτός του σχολικού πλαισίου.

- Άξονες διαφοροποίησης της διδασκαλίας και η σημασία της ανταπόκρισης στη διδακτική παρέμβαση.

- Η εκπαιδευτική αξιολόγηση ως προϋπόθεση της διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

- Διαφοροποίηση μεθόδων και τεχνικών και η σχέση διαφοροποίησης και εξατομίκευσης της διδασκαλίας οργάνωση και αποτίμηση διαφοροποιημένων διδακτικών προγραμμάτων.

Μάθημα: Αυτοπροσδιοριζόμενη συμπεριφορά και μάθηση ατόμων με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες (ΥΕ).

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στη θεωρία του αυτοπροσδιορισμού, τόσο σε επίπεδο αξιολόγησης του αυτοπροσδιορισμού όσο και σε επίπεδο εκπαιδευτικής παρέμβασης. Λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες προσεγγίσεις στην εκπαίδευση των εφήβων και νέων ενηλίκων με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες (NAA), με ιδιαίτερη έμφαση στη μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση (postsecondary education), θα μελετηθούν προσεγγίσεις για τη διδασκαλία των λειτουργικών δεξιοτήτων ζωής, δεξιοτήτων αυτοπροσδιορισμού και ανεξάρτητης διαβίωσης των εφήβων και νέων ενηλίκων με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες. Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με την έννοια της ανεξάρτητης διαβίωσης, των δεξιοτήτων ζωής και των βασικών διαστάσεων της ποιότητας ζωής των ατόμων με NAA. Το περιεχόμενο του μαθήματος διαμορφώνεται ως εξής:

- Η συμβολή των κοινωνικών δικτύων, της κοινωνικής υποστήριξης και των συστημάτων υποστήριξης στην ποιότητα ζωής των εφήβων και νέων ενηλίκων με NAA.

- Δεξιότητες και στρατηγικές αυτοπροσδιορισμού.

- Μετάβαση στην ενήλικη ζωή ατόμων με NAA: προγράμματα και παρεμβάσεις.

- Ανεξάρτητη διαβίωση και δεξιότητες ζωής εφήβων και νέων ενηλίκων με NAA.

- Εκπαιδευτικές πρακτικές και αναλυτικά προγράμματα σπουδών βασισμένα στην ενηλικοκεντρική προσέγγιση.

- Μοντέλο διδασκαλίας αυτοπροσδιοριζόμενης μάθησης για εκπαιδευτικούς και γονείς.

- Οι κοινωνικές, διαπροσωπικές και διαφυλικές σχέσεις των εφήβων και νέων ενηλίκων με NAA.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας που σχετίζεται με τα άτομα με νοητικές και αναπτυξιακές αναπηρίες. Πιο συγκεκριμένα τα εξής ερευνητικά πεδία μελετώνται και αναλύονται:

- Βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη.

- Μελέτη περίπτωσης (Case Study)/Πολλαπλές μελέτες περίπτωσης.

- Single Subject Design (Σχέδιο έρευνας ενός υποκειμένου).

- Σχεδιασμός και υλοποίηση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων.

- Εργαλεία συλλογής δεδομένων: Συνέντευξη, ερωτηματολόγια.

- Παρατήρηση ως μέσο αξιολόγησης και έρευνας.

Μάθημα: Μετάβαση και πρόσβαση στην αγορά εργασίας των ατόμων με αναπηρία (ΥΕ).

Το μάθημα περιλαμβάνει τη μελέτη της εργασιακής ένταξης των ατόμων με αναπηρία από την ολοκλήρωση της εκπαίδευσής τους έως και την εισαγωγή και παραμονή τους στην αγορά εργασίας.

Ειδικοί διδακτικοί στόχοι: Να αποκτήσουν οι φοιτητές μία ολοκληρωμένη εικόνα αναφορικά με: α) τους τρόπους για την ομαλή μετάβαση των ατόμων με αναπηρία από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, β) τις νομοθετικές ρυθμίσεις για την εισαγωγή και παραμονή τους στην αγορά εργασίας, και γ) τα προβλήματα στις εργασιακές τους σχέσεις και την απαιτούμενη υποστήριξη για τη διασφάλιση της ισότιμης εργασιακής τους συμμετοχής.

Περιεχόμενα του μαθήματος: Το μάθημα αποτελείται από πέντε θεματικές ενότητες:

(1) Επαγγελματικές δεξιότητες των ατόμων με αναπηρία.

1. Επαγγελματικές δεξιότητες, και 2. Τρόποι αξιολόγησης και ανάπτυξής τους.

(2) Εμπόδια πρόσβασης στην αγορά εργασίας/Εργασιακός αποκλεισμός.

1. Εμπόδια στην πρόσβαση, 2. Μορφές και έκταση εργασιακού αποκλεισμού των ατόμων με αναπηρία, και 3. Στατιστικά στοιχεία για τα ποσοστά απασχόλησης και ανεργίας τους στην Ελλάδα και σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(3) Στάσεις - αντιλήψεις εργοδοτών ως προς την πρόσληψη και απασχόληση ατόμων με αναπηρία.

1. Υφιστάμενες στάσεις-αντιλήψεις εργοδοτών, 2. Τρόποι για τη θετικότερη διαμόρφωσή τους, και 3. Οφέλη από την απασχόληση ατόμων με αναπηρία και αντίκτυπος των προσλήψεών τους στο αγοραστικό κοινό.

(4) Νομοθετικό πλαίσιο για την εργασιακή ένταξη των ατόμων με αναπηρία.

1. Ένταξη των ατόμων με αναπηρία σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα/πεδίο προστασίας του νόμου/κίνητρα του νόμου προς τους εργοδότες για την πρόσληψή τους/ρύθμιση των εργασιακών τους σχέσεων/τρόποι λύσης της σχέσης εργασίας τους, 2. Απαγόρευση της εργασιακής διακριτικής μεταχείρισης λόγω της αναπηρίας ή και λοιπών προστατευόμενων χαρακτηριστικών, όπως του φύλου ή της εθνικότητας, και 3. Προστατευόμενη και υποστηριζόμενη απασχόληση των ατόμων με αναπηρία.

(5) Έννοιες που αφορούν στην εργασιακή καθημερινότητα των ατόμων με αναπηρία.

1. 'Εργασιακή κοινωνική στήριξη', 2. 'Πρόσβαση', 'προσβασιμότητα', 'εύλογες-ειδικές προσαρμογές', και 'καθολικός σχεδιασμός'.

Μάθημα: Εκπαίδευση ατόμων με πρόβλημα όρασης (ΥΕ).

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην εκπαίδευση των ατόμων με οπτική αναπηρία. Καλύπτει την εννοιολογική οριοθέτηση της έννοιας της οπτικής αναπηρίας (τύφλωση, μειωμένη όραση), τις παθήσεις των οφθαλμών, τις θεωρητικές προσεγγίσεις για τη διδασκαλία των ατόμων

με οπτική αναπηρία, τις προσαρμογές του εκπαιδευτικού υλικού, τις στάσεις των εκπαιδευτών και τις μεθόδους για την αξιολόγηση και την ικανοποίηση των ειδικότερων εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευομένων με οπτική αναπηρία. Η παράδοση του θεωρητικού πλαισίου αφορά σε τρία ηλικιακά φάσματα, παιδιά-εφήβους-ενήλικες και διαφοροποιείται αναλόγως. Η βιβλιογραφία που χρησιμοποιείται αντλείται από τα πλέον σύγχρονα άρθρα της διεθνούς βιβλιογραφίας. Στο τέλος του εξαμήνου η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών πραγματοποιείται μέσω της παράδοσης γραπτών εργασιών.

Γ' Εξάμηνο.

Μάθημα: Μάθημα Πρακτική Άσκηση (Υ).

Η πρακτική άσκηση (ΠΑ) είναι υποχρεωτική και έχει ως στόχο (α) την εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με την καθημερινή σχολική πράξη στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΣΜΕΑΕ) και (β) την απόκτηση από μέρους τους θεμελιωδών δεξιοτήτων σχεδιασμού, υλοποίησης και αποτίμησης εκπαιδευτικών παρεμβατικών προγραμμάτων. Η υποχρεωτική Πρακτική Άσκηση αντιστοιχεί σε τουλάχιστον 20 πιστωτικές μονάδες ECTS (500 τουλάχιστον ώρες), εκ των οποίων τουλάχιστον το 60% (300 τουλάχιστον ώρες) υλοποιείται σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) ή/και σε σχολικές μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπου φοιτούν μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, σε Κέντρα Διάγνωσης, Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης - ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. (πρώην Κ.Ε.Σ.Υ.), σε Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας, σε Συμβουλευτικούς Σταθμούς των Δήμων, σε Κέντρα Κοινωνικής Ψυχικής Υγιεινής, σε σχολεία που λειτουργούν εντός δημόσιων νοσοκομείων και σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ.) εποπτευόμενα από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, τα οποία παρέχουν εκπαίδευση, κατάρτιση και συμβουλευτικές υποστηρικτικές υπηρεσίες σε άτομα άνω των δεκαπέντε (15) ετών με αναπηρίες. Η πρακτική άσκηση, η πραγματοποίηση της οποίας βεβαιώνεται από τον/την επόπτη/τρια καθηγητή/τρια του Π.Μ.Σ. και από υπογεγραμμένο παρουσιολόγιο από τον/την διευθυντή/ντρια της σχολικής μονάδας ή τον/την προϊστάμενο/η του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. (πρώην Κ.Ε.Σ.Υ.) ή των άλλων φορέων της παρούσης παραγράφου, περιλαμβάνει:

α) Παρατήρηση και σχεδιασμό μαθημάτων ή εκπαιδευτικών παρεμβάσεων. Στην παρατήρηση και το σχεδιασμό μπορεί να περιλαμβάνεται συμμετοχή στη διδασκαλία ή εποπτευόμενη αυτόνομη διδασκαλία, με την προϋπόθεση της απαραίτητης προετοιμασίας με ευθύνη του επόπτη καθηγητή και την παρουσία των υπεύθυνων εκπαιδευτικών.

β) Εποπτεία επί της πρακτικής άσκησης για την υποστήριξη των φοιτητών στην υλοποίηση των εργασιών τους στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης, εξειδικευμένα σεμινάρια σε θέματα εφαρμοσμένης παιδαγωγικής, μάθησης και διδασκαλίας ή/και μελέτες περίπτωσης, για την εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί να δηλώσει την πρακτική άσκηση εφόσον έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το 1ο έτος σπουδών.

Στην πρακτική άσκηση οι φοιτητές μελετούν τη λειτουργία της μονάδας στην οποία ασκούνται, παρατηρούν τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που υποστηρίζονται στη συγκεκριμένη μονάδα και σχεδιάζουν εξατομικευμένα ή μικρο-ομαδικά εκπαιδευτικά παρεμβατικά προγράμματα, τα οποία και εφαρμόζουν, όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν. Σε έκτακτες περιπτώσεις/περιπτώσεις ανωτέρας βίας, η Συνέλευση του τμήματος αποφασίζει επί της εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής εναλλακτικούς τρόπους διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης.

Τα εργαλεία της αξιολόγησης των αναγκών του μαθητή, οι στόχοι, οι διαδικασίες και τα υλικά του Εξατομικευμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος (ΕΕΠ), τα μέσα αποτίμησης της παρέμβασης και τα φύλλα παρατήρησης, οργανώνονται σε εργασία, η οποία παραδίδεται στον επόπτη με το τέλος του κάθε εξαμήνου και αποτελεί τη βάση της αξιολόγησης των φοιτητών στο μάθημα.

Αναπόσπαστο κομμάτι της ΠΑ είναι η εποπτεία μέσω της οποίας, ο μεταπτυχιακός φοιτητής μπορεί με ασφάλεια να μετατρέψει τις θεωρητικές γνώσεις σε συγκεκριμένες διδακτικές ενέργειες και να διαμορφώσει την επιστημονική και επαγγελματική του ταυτότητα. Η εποπτεία δύναται να γίνεται τόσο ατομικά, στο φορέα, όσο και ομαδικά, στο Πανεπιστήμιο. Την εποπτεία της πρακτικής άσκησης αναλαμβάνουν διδάσκοντες του ΠΜΣ στην ειδικότητα «Ειδική Αγωγή». Κάθε επόπτης μπορεί να αναλάβει μέγιστο αριθμό φοιτητών 6 και ελάχιστο αριθμό 0.

Κατά αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στους μεταπτυχιακούς φοιτητές να υλοποιήσουν την πρακτική άσκηση σύμφωνα με τα ενδιαφέροντά τους.

Μάθημα: Σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις στις νευροεπικοινωνιακές διαταραχές και αποκατάσταση (ΥΕ).ΤΤ.

Το μάθημα αφορά φοιτητές που ενδιαφέρονται για ερευνητικές προσεγγίσεις (ποιοτικές και ποσοτικές) σε θέματα νευροεπικοινωνιακών διαταραχών. Θα δοθούν κατευθύνσεις σχετικά με το πώς θα πρέπει κανείς να βρίσκει, να διαβάζει, να αναλύει και να αξιολογεί επιστημονικές εργασίες και δημοσιεύσεις στον τομέα αυτό. Φοιτητές που ενδιαφέρονται να ασχοληθούν κλινικά και ερευνητικά με τις νευροεπικοινωνιακές διαταραχές και την αποκατάστασή τους θα διδαχθούν τις βασικές επιστημονικές αρχές και θα αποκτήσουν κατάλληλο υπόβαθρο συνδέοντας σύγχρονες ερευνητικές τάσεις/αποτελέσματα με την κλινική πρακτική. Το μάθημα περιλαμβάνει ξεχωριστές εργασίες για κάθε φοιτητή/τρια ή ομάδα δύο φοιτητών, τις οποίες θα χρειαστεί να μελετήσουν/κατανοήσουν και να παρουσιάσουν στην τάξη. Μέρος του μαθήματος γίνεται με διαλέξεις πάνω στους ορισμούς και τα είδη των νευροεπικοινωνιακών διαταραχών και στις διάφορες σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις για την αποκατάστασή τους. Στη συνέχεια, οι φοιτητές θα επιλέγουν ένα άρθρο από την προτεινόμενη βιβλιογραφία του μαθήματος και έχουν 2 βδομάδες να το μελετήσουν και να το παρουσιάσουν στην τάξη.

Μάθημα: Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σε μαθητές με κινητικές αναπηρίες (ΥΕ).

Στο μάθημα παρουσιάζονται επιλεγμένες κινητικές αναπηρίες και ορισμένες χρόνιες παθήσεις της παιδικής ηλικίας. Με το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο της Διεθνούς Ταξινόμησης Λειτουργικότητας (WHO, 2007) μελετώνται οι παράγοντες που διαμορφώνουν σημαντικά την αντιληπτική, κινητική, μαθησιακή και ψυχοκοινωνική εξέλιξη των μαθητών. Επίσης, καλύπτονται μέθοδοι προσδιορισμού των εκπαιδευτικών αναγκών και των ενδεδειγμένων εκπαιδευτικών παρεμβάσεων. Οι περισσότερες από τις εκπαιδευτικές παρεμβάσεις περιστρέφονται γύρω από την οικοπροσαρμοστική ανάλυση, τη Θεωρία των Δυναμικών Συστημάτων, την αυτορυθμιζόμενη μάθηση, τις λειτουργίες παρακίνησης, και την εφαρμογή λογισμικών. Στο παρόν μάθημα δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην απόκτηση δεξιοτήτων κλινικού συλλογισμού, λήψης αποφάσεων, και σχεδίων ανταπόκρισης σε σενάρια εκπαίδευσης μαθητών με κινητικές αναπηρίες.

Μάθημα: Διαπολιτισμική Ειδική Αγωγή (ΥΕ).

Το μάθημα εξετάζει τις εκπαιδευτικές ανάγκες διαπολιτισμικών μαθητών με ή χωρίς ειδικές ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες που παρουσιάζουν σχετικά με τη διαφορετικότητα της κουλτούρας, μητρικής γλώσσας, ειδικών ταλέντων ή μαθησιακών διαφορών και αναπηριών, παράγοντες που μπορεί να επηρεάζουν την ακαδημαϊκή τους επίδοση και την επιτυχία τους ένταξη στο σχολείο. Οι φοιτητές/τριες με τη συμμετοχή τους στις παραδόσεις του μαθήματος και στις πρακτικές ασκήσεις και εργασίες αποκτούν τις θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις που απαιτούνται για να διδάξουν με επιτυχία τους μαθητές αυτούς μέσα στις τάξεις συμπερίληψης με έμφαση στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας και αξιολόγησης, και την ανάπτυξη μαθημάτων και κατάλληλων αναλυτικών προγραμμάτων. Εξετάζονται επίσης η εκπαιδευτική νομοθεσία και οι μέθοδοι συνεργασίας με τις οικογένειες και τις κοινότητες των διαπολιτισμικών μαθητών έτσι ώστε η συμμετοχή και αντιμετώπιση τους στο σχολείο να γίνεται με πνεύμα κοινωνικής δικαιοσύνης, πλήρους αποδοχής και επιτυχούς συμπερίληψης.

5. Οποιαδήποτε τροποποίηση που αφορά στα μαθήματα (π.χ. τίτλος, περιεχόμενο, ιδιότητα, εξάμηνο διδασκαλίας) γίνεται με αποφάσεις των οργάνων διοίκησης του ΠΜΣ και θα περιλαμβάνεται στον κανονισμό του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

6. Τα μαθήματα θα διεξάγονται με πρότυπες μορφές εκπαίδευσης που συνδυάζουν: α) δια ζώσης μαθήματα, εργαστήρια και σεμινάρια και β) εξ αποστάσεως μαθήματα, με τη χρήση σύγχρονων και ασύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας - μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Πανεπιστημίου Μακεδονίας - που δεν θα ξεπερνούν το 35% του συνόλου των μαθημάτων, όπως ορίζεται στον ν. 4485/2017, παρ. 3, άρθρο 30.

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (ασύγχρονη και σύγχρονη) προϋποθέτει έναν διαφορετικό σχεδιασμό του περιεχομένου και του τρόπου διδασκαλίας των μαθημάτων προκειμένου να εφαρμοσθεί στο σύνολο της τάξης για αυτό και αποτελεί μια δυνητική λειτουργία στο πλαίσιο

του ΠΜΣ. Η εφαρμογή εξ αποστάσεως μαθημάτων αποφασίζεται από την συνέλευση κατόπιν εισήγησης της συντονιστικής επιτροπής.

7. Ο αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά διδάσκοντα προκύπτει από το σύνολο των μεταπτυχιακών φοιτητών στα Π.Μ.Σ. του τμήματος δια του αριθμού των διδασκόντων (ο αριθμός των οποίων καθορίζεται σε ετήσια βάση, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 12 του παρόντος κανονισμού ο αριθμός αυτών δύναται να μεταβάλλεται ανάλογα με τις διδακτικές ανάγκες του Π.Μ.Σ. του τμήματος). Σημειώνεται ότι για τη διασφάλιση της ποιότητας των μεταπτυχιακών σπουδών ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά διδάσκοντα βρίσκεται σε λειτουργική ακολουθία με το μέγιστο αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών του τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής ανά διδάσκοντα.

Άρθρο 15

Διδασκαλία και Φοίτηση.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών συμβαδίζει με το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών, όσον αφορά στην έναρξη και λήξη του ακαδημαϊκού έτους.

Συνήθως τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν την 1η Οκτωβρίου και λήγουν την 31η Ιανουαρίου. Τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν την 20η Φεβρουαρίου και λήγουν την 15η Ιουνίου. Ειδικά για το πρώτο έτος τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν την 10η Οκτωβρίου και λήγουν την 31η Ιανουαρίου. Με απόφαση της συνέλευσης του τμήματος, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι ημερομηνίες αυτές μπορούν να τροποποιηθούν. Κάθε εξάμηνο περιλαμβάνει απαραίτητα δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας. Η αναπλήρωση μαθημάτων, όταν προκύψει ανάγκη, είναι επιβεβλημένη. Σε διαφορετική περίπτωση, η διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος πρέπει να επαναληφθεί σε επόμενο εξάμηνο.

Η παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή των φοιτητών σε όλα τα μαθήματα του ΠΜΣ, είναι υποχρεωτική. Μεταπτυχιακός φοιτητής που παρακολούθησε ελλιπώς κάποιο μάθημα, κάνοντας περισσότερες από δύο (2) απουσίες, θεωρείται αποτυχών στο μάθημα και υποχρεούται να επαναλάβει την παρακολούθηση του μαθήματος και την εξέτασή του το επόμενο εξάμηνο που θα διδαχθεί το μάθημα. Στην περίπτωση σοβαρού λόγου υπάρχει η δυνατότητα δικαιολογημένων απουσιών μέχρι 2 πέραν των δύο αδικαιολόγητων. Ο σοβαρός λόγος αφορά σε σοβαρό θέμα υγείας, που βεβαιώνεται από αρμόδιο κρατικό φορέα ή από γιατρό συμβεβλημένο με τον ΕΟΠΥΥ, ή για οποιοδήποτε άλλο σοβαρό λόγο που αποφασίζει η συντονιστική επιτροπή. Ο φοιτητής που κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής συμπληρώνει σχετική υπεύθυνη δήλωση στη Γραμματεία του ΠΜΣ.

Τέλος, όλα τα μαθήματα και όλοι οι διδάσκοντες και των δύο ειδικοτήσεων του Π.Μ.Σ. υποβάλλονται σε διαδικασία αξιολόγησης εκ μέρους των μεταπτυχιακών φοιτητών μέσω συμπλήρωσης ερωτηματολογίων (ηλεκτρονικών ή δια ζώσης) που διανέμονται από τη μονάδα διασφάλισης ποιότητας του Πανεπιστημίου στα πρότυπα της ΑΔΙΠ.

Άρθρο 16

Αξιολόγηση μεταπτυχιακών φοιτητών.

Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε κάθε μάθημα γίνεται με τρόπο που ο διδάσκων κρίνει καταλληλότερο για τον έλεγχο της επίδοσης των φοιτητών.

Η βαθμολογία των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με το ίδιο σύστημα που ισχύει για τους φοιτητές του προπτυχιακού κύκλου σπουδών: ελάχιστη βαθμολογία το μηδέν (0), βάση το πέντε (5) και άριστα το δέκα (10).

Οι εξετάσεις πραγματοποιούνται στο τέλος κάθε εξαμήνου. Ως περίοδοι εξετάσεων ορίζονται συνήθως τα χρονικά διαστήματα από 1-15 Φεβρουαρίου για το χειμερινό και από 16-30 Ιουνίου για το εαρινό εξάμηνο. Με απόφαση της συνέλευσης του τμήματος, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι ημερομηνίες αυτές μπορούν να τροποποιηθούν.

Αν κάποιος φοιτητής/τρια αδυνατεί να προσέλθει, για πολύ σοβαρούς λόγους, σε εξέταση κάποιου μαθήματος στο τέλος του εξαμήνου υποβάλλει αίτηση στη συνέλευση του τμήματος για τη δυνατότητα επανεξέτασής του στο συγκεκριμένο μάθημα.

Αν κάποιος φοιτητής/τρια αποτύχει σε εξέταση μαθήματος, οφείλει να επαναλάβει τη φοίτηση και τις εξετάσεις στο οφειλόμενο μάθημα στο επόμενο έτος σπουδών. Αν ο μεταπτυχιακός φοιτητής αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων, ούτως ώστε σύμφωνα με όσα ορίζονται στον κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του, από τριμελή επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. της Σχολής, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο υπεύθυνος της εξέτασης διδάσκων (Ν. 4485/2017, άρθ. 34, παρ. 6)

Άρθρο 17

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία.

Η συντονιστική επιτροπή ύστερα από αίτηση του υποψηφίου, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται υπόμνημα της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων. Το θέμα της εργασίας πρέπει να εμπίπτει στο γνωστικό πεδίο της συγκεκριμένης ειδίκευσης.

Το υπόμνημα περιλαμβάνει τα εξής:

- τον προτεινόμενο τίτλο της διπλωματικής εργασίας. Για πιθανή αλλαγή στον τίτλο υποβάλλεται σχετικό αίτημα στη συντονιστική επιτροπή του ΠΜΣ, το οποίο εγκρίνεται από τη Συνέλευση του τμήματος.
- συνοπτική περιγραφή του αντικειμένου και αναγκαιότητα για τη διερεύνησή του,
- σκοπό, ερευνητικούς στόχους ή/και βασικούς άξονες του θέματος,
- σύντομη τεκμηρίωση του θέματος με βάση την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία,
- σχεδιασμό της ερευνητικής μεθοδολογίας,
- εκπαιδευτικές επιπτώσεις/εφαρμογές.

Η αίτηση για την εκπόνηση της διπλωματικής κατατίθεται στο τέλος του Γ' εξαμήνου σπουδών, εντός προθεσμίας που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. Την αίτηση υποχρεούνται να υποβάλουν όλοι οι φοιτητές και να ξεκινήσουν την εκπόνηση της Διπλωματικής Εργασίας (Μ.Δ.Ε.) από το Δ' εξάμηνο της φοίτησής τους και εφόσον έχουν ολοκληρώσει την επιτυχή παρακολούθηση των δύο πρώτων εξαμήνων. Φοιτητής ο οποίος δεν έχει ολοκληρώσει την επιτυχή παρακολούθηση των δύο πρώτων εξαμήνων, υποβάλλει την αίτηση για την εκπόνηση της διπλωματικής με την εκπλήρωση των παραπάνω υποχρεώσεων. Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής και εφόσον έχει ολοκληρώσει επιτυχώς τις εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα. Ο πρώτος επόπτης θα πρέπει να είναι διδάσκων της ειδίκευσης. Τα λοιπά μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο της υπό εκπόνηση μεταπτυχιακής εργασίας της ειδίκευσης. Ο επιβλέπων Καθηγητής έχει την ευθύνη της παρακολούθησης της πορείας της Μ.Δ.Ε. και του ελέγχου της πορείας της Μ.Δ.Ε. του μεταπτυχιακού φοιτητή.

Οι παρουσιάσεις των μεταπτυχιακών εργασιών ορίζονται από τη συντονιστική επιτροπή σε τρεις τακτές χρονικές περιόδους, στην αρχή, στο μέσο και στο τέλος του διδακτικού έτους, κατά προτίμηση στους μήνες Σεπτέμβριο, Φεβρουάριο και Ιούνιο.

Η εκπόνηση της μεταπτυχιακής εργασίας ξεκινά με την έναρξη του τέταρτου εξαμήνου σπουδών. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει τη δυνατότητα να την ολοκληρώσει μέχρι το τέλος του έκτου εξαμήνου των σπουδών του.

Η μεταπτυχιακή εργασία κατατίθεται πριν τη λήξη του έκτου εξαμήνου στην τριμελή επιτροπή, η οποία είτε:

α. αποφαινεται ότι η εργασία έχει ολοκληρωθεί επιτυχώς και ορίζεται η ημερομηνία της δημόσιας παρουσίασής της. Η δημόσια παρουσίαση της εργασίας πραγματοποιείται, εφόσον ο φοιτητής έχει περατώσει επιτυχώς τις εξετάσεις σε όλα τα μαθήματα, και διαρκεί 30 λεπτά της ώρας, εκ των οποίων τα 20 διατίθενται για την παρουσίαση και τα 10 για τη συζήτηση,

β. αποφαινεται ότι η μεταπτυχιακή εργασία δεν είναι ικανοποιητική, και τότε μπορεί να ζητήσει από το μεταπτυχιακό φοιτητή να προβεί στις απαραίτητες διορθώσεις και βελτιώσεις της εργασίας σύμφωνα με τις υποδείξεις της τριμελούς Επιτροπής και να την υποβάλει εκ νέου μέσα σε χρονικό διάστημα 30 ημερών,

γ. απορρίπτει την εργασία και ενημερώνει το Διευθυντή του Π.Μ.Σ. Σε αυτή την περίπτωση, ο φοιτητής οφείλει να υποβάλει εκ νέου αίτηση προς τη συντονιστική επιτροπή, η οποία θα αποφασίσει για την τριμελή επιτροπή και θα του δώσει το δικαίωμα να ξεκινήσει την εκπόνηση της νέας Μ.Δ.Ε. Συγχρόνως, ο μεταπτυχιακός φοιτητής θα πρέπει να αιτηθεί από τη συνέλευση του τμήματος παράταση του χρόνου παράδοσης της εργασίας του, η οποία δε θα υπερβαίνει το ένα εξάμηνο και το συνολικό διάστημα φοίτησης των τριών ετών.

Άρθρο 18

Απονομή του Μεταπτυχιακού Τίτλου.

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές που περάτωσαν με επιτυχία τις υποχρεώσεις φοίτησης, εξετάσεων και υποστήριξης της μεταπτυχιακής εργασίας, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία και τον παρόντα κανονισμό απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) σε μία από τις δύο ειδικεύσεις σπουδών: α) «Εκπαίδευση Ενηλίκων - Master of Arts in Adult Education» και β) «Ειδική Αγωγή - Master of Arts in Special Education».

Για την απονομή του μεταπτυχιακού τίτλου για την ειδίκευση «Εκπαίδευση Ενηλίκων» πιστώνονται τα μαθήματα και η Μ.Δ.Ε. ως εξής: 4 Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) =40 ECTS, 6 Υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα (ΥΕ) =60 ECTS, και Μ.Δ.Ε.=20 ECTS. Σύνολο 120 ECTS.

Για την απονομή του μεταπτυχιακού τίτλου για την ειδίκευση «Ειδική Αγωγή» πιστώνονται τα μαθήματα και η Μ.Δ.Ε. ως εξής: 4 Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) = 40 ECTS, 3 Υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα (ΥΕ) =30 ECTS, Πρακτική Άσκηση=20 ECTS και Μ.Δ.Ε.=30 ECTS. Σύνολο 120 ECTS.

Ο τελικός βαθμός πτυχίου προκύπτει από το άθροισμα γινομένων συντελεστή επί βαθμό δια άθροισμα συντελεστών.

Ο συντελεστής βαθμολογίας κάθε μαθήματος προκύπτει από τον αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος.

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να καταθέσει αντίτυπο της μεταπτυχιακής εργασίας σε ψηφιακή και έντυπη μορφή στην τριμελή επιτροπή, στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και στη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου, καθώς και να μεριμνήσει για την ανάρτησή της σε ψηφιακή μορφή στην ΨΗΦΙΔΑ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει εκπληρώσει όλες τις παραπάνω υποχρεώσεις, απευθύνεται στη Γραμματεία, για να ενημερωθεί και να δηλώσει τη συμμετοχή του στην επικείμενη τελετή αποφοίτησης. Η απονομή του Δ.Μ.Σ. γίνεται σε δημόσια τελετή ορκωμοσίας, μετά από πρόσκληση του Διευθυντή, παρουσία του πρύτανη ή του αρμόδιου αναπληρωτή Πρύτανη και προσκεκλημένων. Το Δ.Μ.Σ. αναφέρει αναφέρει τον α/α του διπλώματος, την ημερομηνία απονομής, τον τίτλο του τμήματος, της σχολής και του ιδρύματος, τον τίτλο του Προγράμματος και την ειδίκευση. Αναφέρει, επίσης, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο και τον τόπο καταγωγής του αποφοίτου και υπογράφεται με εντολή Πρύτανη από την αρμόδια Υπηρεσία. Στον απόφοιτο του ΠΜΣ μπορεί να χορηγείται, πριν από την απονομή, βεβαίωση ότι έχει περατώσει επιτυχώς την παρακολούθηση του Προγράμματος. Στο Δ.Μ.Σ. επισυνάπτεται Παράρτημα Διπλώματος στην ελληνική και αγγλική γλώσσα σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του άρθρου 15 του ν. 3374/2005.

Άρθρο 19

Φοίτηση των Μεταπτυχιακών Φοιτητών

με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΜΦμεΑ).

Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες θα πρέπει να διασφαλίζο-

νται οι συνθήκες πρόσβασης και φοίτησης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και να δίνονται οι ευκαιρίες για ισότιμη συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία και στις εξετάσεις.

Για τη φοίτηση και την εξέταση των ΜΦμεΑ, οι διευκολύνσεις αφορούν σε ειδικές ρυθμίσεις, διευθετήσεις ή προσαρμογές, ανάλογα με το είδος της αναπηρίας και τους «περιορισμούς» που αυτή συνεπάγεται, για την απρόσκοπτη συμμετοχή των ΜΦμεΑ στα μαθήματα και στις εξετάσεις και δεν έχουν σκοπό να επέμβουν στην εκπαιδευτική διαδικασία ή να επηρεάσουν την ακαδημαϊκή ελευθερία του διδάσκοντα.

Ο ΜΦμεΑ επικοινωνεί με τον καθηγητή του κάθε μαθήματος και τον ενημερώνει σχετικά με το δικαίωμά του να συμμετέχει στο μάθημα και να εξετασθεί ανάλογα με τις ανάγκες του και σύμφωνα με τις σχετικές προβλέψεις του νόμου. Η εξέταση ενός μαθήματος για ΜΦμεΑ γίνεται γραπτά ή προφορικά, σε προσβάσιμη μορφή, όπως ακριβώς και των υπολοίπων φοιτητών σε αυτό το μάθημα, την ίδια ημέρα και στα ίδια θέματα. Στις περιπτώσεις που επιλεγεί η προφορική εξέταση ΜΦμεΑ σε μάθημα, το οποίο εξετάζεται γραπτά για τους υπόλοιπους φοιτητές, θα πρέπει να διασφαλίζεται η αντικειμενικότητα της εξέτασης και της βαθμολόγησης.

Οι παραπάνω τρόποι αξιολόγησης και υποστήριξης του ΜΦμεΑ λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση και την παρουσίαση της μεταπτυχιακής εργασίας του κατά περίπτωση.

Άρθρο 20

Παράταση και Αναστολή Φοίτησης.

1. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ανανεώνουν υποχρεωτικά την εγγραφή τους κάθε ακαδημαϊκό εξάμηνο με τη δήλωση μαθημάτων. Η μη ανανέωση εγγραφής για δύο συνεχόμενα εξάμηνα οδηγεί, εφόσον δεν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας, στην οριστική διαγραφή του φοιτητή από τα μητρώα μεταπτυχιακών φοιτητών, σύμφωνα με την παρ. 4 του παρόντος άρθρου.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 13 του παρόντος Κανονισμού η μέγιστη διάρκεια για την απόκτηση του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών μπορεί να υπερβαίνει το προβλεπόμενο από το Π.Μ.Σ. χρονικό διάστημα κατά δύο ακόμη διδακτικά εξάμηνα το μέγιστο. Οι φοιτητές που ολοκληρώνουν το 2ο έτος φοίτησης και δεν έχουν παρουσιάσει τη διπλωματική τους εργασία πρέπει να ανανεώνουν τη φοίτησή τους, καταθέτοντας αίτηση παράτασης. Στην αίτηση που επέχει την ιδιότητα της ανανέωσης εγγραφής δηλώνεται η διάρκεια της παράτασης που δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά το χρονικό διάστημα του ενός εξαμήνου ούτε να είναι μικρότερης διάρκειας από ένα εξάμηνο. Τα εξάμηνα παράτασης προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

3. α. Η Συνέλευση του Τμήματος, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση της συντονιστικής επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει την προσωρινή αναστολή φοίτησης όταν συντρέχουν ειδικοί λόγοι που καθιστούν αδύνατη τη φοίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή. Η αναστολή φοίτησης δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά το χρονικό διάστημα των δύο συνεχόμενων εξαμήνων ούτε να είναι μικρότε-

ρη διάρκειας από ένα εξάμηνο. Τα εξάμηνα αναστολής δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

β. Πρωτοετής μεταπτυχιακός φοιτητής δύναται να υποβάλει αίτηση προσωρινής αναστολής φοίτησης, μόνο εφόσον έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αρχικής εγγραφής. Ο μεταπτυχιακός φοιτητής, ο οποίος λαμβάνει αναστολή φοίτησης, είναι υποχρεωμένος να παρακολουθήσει όλα τα μαθήματα, τα εργαστήρια, τα σεμινάρια κ.λπ. του ΠΜΣ, στα οποία δεν έχει αξιολογηθεί επιτυχώς πριν από την αναστολή φοίτησης. Η διαδικασία υποβολής αίτησης για αναστολή φοίτησης γίνεται πάντα πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού εξαμήνου για το οποίο ζητείται η αναστολή και κατά τη διάρκεια των τεσσάρων εξαμήνων φοίτησης. Όταν λήξει η περίοδος της αναστολής, κατά την περίοδο δηλώσεων μαθημάτων οι μεταπτυχιακοί φοιτητές οφείλουν να κάνουν δήλωση μαθημάτων για το εξάμηνο στο οποίο βρίσκονται. Οι σπουδές συνεχίζουν στο επόμενο εξάμηνο σπουδών από αυτό το οποίο διένυαν πριν από τη διαδικασία αναστολής. γ. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, οι οποίοι λαμβάνουν εκπαιδευτική άδεια από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων ή από άλλον δημόσιο φορέα δεν δικαιούνται αναστολή φοίτησης.

4. Σε κάθε περίπτωση, η τελική απόφαση για τη διαγραφή μεταπτυχιακού φοιτητή σε περίπτωση μη τήρησης των ανωτέρω, ανήκει στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής.

Άρθρο 21

Λογοκλοπή - Πειθαρχική Δίωξη.

Η λογοκλοπή, δεδομένου ότι αποτελεί παράπτωμα κατά της ακαδημαϊκής κοινότητας και παράβαση του κώδικα ακαδημαϊκής δεοντολογίας και συμπεριφοράς του μεταπτυχιακού φοιτητή, υπόκειται σε ποινές που ορίζονται από την εκάστοτε νομοθεσία, τον κανονισμό του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών και τις άλλες διατάξεις του Πανεπιστημίου. Ως λογοκλοπή ορίζεται η οικειοποίηση των ιδεών ή της εργασίας άλλου προσώπου, μέρους ή όλου αυτής, είτε εκούσια είτε ακούσια, δίχως την απαραίτητη γνωστοποίηση ή αναφορά στο πρόσωπο που παρήγαγε την εργασία αυτή.

Η λογοκλοπή αναφέρεται σε πρωτότυπο υλικό το οποίο μπορεί να προέρχεται από δημοσιευμένες ή αδημοσίευτες πηγές, όπως βιβλία, επιστημονικά άρθρα, ιστοσελίδες διαδικτύου, πανεπιστημιακές σημειώσεις διδασκόντων, καθώς επίσης και από πτυχιακές και μεταπτυχιακές εργασίες, διδακτορικές διατριβές ή άλλες εργασίες που έχουν εκπονηθεί από τρίτα πρόσωπα ή είναι προϊόν πώλησης. Οι πράξεις λογοκλοπής αφορούν την αντιγραφή λέξη προς λέξη, την παράφραση κειμένου μικρής ή μεγάλης έκτασης σε βαθμό που να παρουσιάζει μεγάλες ομοιότητες με το πρωτότυπο υλικό, την περιληπτική ή συνοπτική αποτύπωση υλικού, την αντιγραφή πινάκων, γραφημάτων, στατιστικών δεδομένων, εικόνων, ιδεών καθώς και την οικειοποίηση ή αντιγραφή κάθε είδους υλικού (προφορικές ανακοινώσεις, δείγματα τέχνης) που καθιστά εργασία ή πνευματικό έργο ενός

άλλου προσώπου χωρίς την αρμόζουσα αναφορά στο πρόσωπο το οποίο παρήγαγε αρχικά τα παραπάνω αναφερθέντα. Επιπλέον, η λογοκλοπή μπορεί να αναφέρεται στη μετάφραση υλικού, η οποία είναι προϊόν εργασίας ενός άλλου προσώπου χωρίς την αρμόζουσα αναφορά στο πρόσωπο αυτό (<http://provost.concordia.ca/academicintegrity/plagiarism/>).

Λογοκλοπή επίσης αποτελεί:

- η σύνθεση μερών εργασίας άλλων προσώπων σε ένα νέο σύνολο χωρίς την αρμόζουσα αναφορά,

- η παρουσίαση ή υποβολή εργασίας ως προϊόν ιδίου προσώπου, ενώ αυτή αποτελεί μέρος ομαδικής προσπάθειας,

- ο αναδιπλασιασμός εργασίας, δηλαδή η υποβολή εργασίας προς αξιολόγηση σε ένα μάθημα ενώ αυτή η εργασία είχε υποβληθεί και βαθμολογηθεί σε άλλο μάθημα, - η προφορική ανακοίνωση, περιεχόμενα της οποίας αποτελούν προϊόν εργασίας, πόνημα ή ιδέες άλλου προσώπου χωρίς την αρμόζουσα αναφορά στο πρόσωπο αυτό, δηλ. στην πρωτότυπη πηγή.

Η λογοκλοπή ως παράπτωμα δεν αναιρείται ακόμη και σε περίπτωση που έγινε χωρίς πρόθεση ή με έλλειψη επίγνωσης των κανόνων που διέπουν την ακαδημαϊκή δεοντολογία ή και σε περιπτώσεις που το ίδιο το άτομο, στο οποίο αποδίδεται η πρωτότυπη εργασία, επιτρέπει να χρησιμοποιηθεί η εργασία του χωρίς την αρμόζουσα αναφορά του ιδίου, δηλαδή της πρωτότυπης πηγής. Σε αυτή την περίπτωση, μάλιστα, τιμωρείται και ο/η φοιτητής/τρια που επέτρεψε να οικειοποιηθεί η εργασία του/της από άλλον/η φοιτητή/τρια.

Η λογοκλοπή συνιστά παράπτωμα σε κάθε περίπτωση και υπόκειται σε ελεγκτική διαδικασία με επιβολή δυσμενών διοικητικών μέτρων και πειθαρχικών ποινών, ακόμη και αν διαπιστωθεί μετά την αποφοίτηση του φοιτητή.

Σε κάθε περίπτωση, όλοι οι φοιτητές, κατά την εγγραφή τους στο πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, είναι υποχρεωμένοι να λαμβάνουν γνώση και να υπογράφουν το Συμβόλαιο Τιμής με το οποίο δεσμεύονται ότι έχουν διαβάσει και αποδέχονται όλα τα άρθρα του κανονισμού Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. (βλ. Παράρτημα Α). Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές είναι επίσης υποχρεωμένοι, πριν τη τελική υποβολή της Μ.Δ.Ε., να υπογράψουν την Υπεύθυνη Δήλωση σύμφωνα με την οποία δεσμεύονται ότι αυτή αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και όχι μερικής ή ολικής λογοκλοπής (βλ. Παράρτημα Β).

Αν ο διδάσκων αντιληφθεί ότι κάποιος μεταπτυχιακός φοιτητής διέπραξε λογοκλοπή στην εργασία κάποιου μαθήματος, οφείλει να καλέσει το φοιτητή σε συνάντηση εντός 48 ωρών και να τον ενημερώσει ότι μηδενίζει την εργασία του, την οποία πρέπει να εκπονήσει εκ νέου.

Αν η λογοκλοπή διαπράχθηκε στη Μ.Δ.Ε., τότε ο επιβλέπων καθηγητής καταθέτει το συμπληρωμένο έντυπο για αντιγραφή/λογοκλοπή στο Διευθυντή του Π.Μ.Σ. και στον Πρόεδρο του Τμήματος (βλ. Παράρτημα Γ). Το θέμα παραπέμπεται για συζήτηση στη συνέλευση του τμήματος. Η συνέλευση του τμήματος διατηρεί το δικαίωμα να καλέσει το φοιτητή σε ακρόαση και να αποφασίσει επ' αυτού. Αν η συνέλευση του τμήματος αποφασίσει ότι ο φοιτητής διέπραξε λογοκλοπή, αποφασίζει ως προς

την ποινή. Η ποινή μπορεί να είναι έως και αφαίρεση του αντίστοιχου πτυχίου και η οριστική αποβολή του φοιτητή από το πρόγραμμα σπουδών.

Άρθρο 22

Διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ.

Το ΠΜΣ θα λειτουργήσει μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 32 του ν. 4485/2017.

Άρθρο 23

Υλικοτεχνική υποδομή.

Το Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής αλλά και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας εν γένει διαθέτει την κατάλληλη κτιριακή υποδομή, την κατάλληλη υποδομή βιβλιοθήκης και τον απαραίτητο εξοπλισμό τόσο σε οπτικοακουστικά μέσα όσο και σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές για την απρόσκοπτη διεξαγωγή του προγράμματος.

Άρθρο 24

Κόστος λειτουργίας.

Η φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών σπουδών είναι δωρεάν.

Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Προγράμματος που αφορά στις λειτουργικές δαπάνες αναλύεται στις ακόλουθες κατηγορίες δαπανών:

Κατηγορία Δαπάνης	Κόστος σε €
Δαπάνες εξοπλισμού και δαπάνες λογισμικού	1500 €
Δαπάνες υποτροφιών φοιτητών	1000 €
Δαπάνες για αναλώσιμα	500 €
Δαπάνες μετακινήσεων διδασκόντων	1500 €
Δαπάνες μετακινήσεων φοιτητών για εκπαιδευτικούς σκοπούς	1500 €
Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού προσωπικού των ΑΕΙ και ερευνητικών κέντρων - ινστιτούτων	2000 €
Αμοιβές έκτακτου διδακτικού προσωπικού	2000 €
Αμοιβές διδασκαλίας προσωπικού της παρ. 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017	2000 €
Αμοιβές διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης	1000 €
Λοιπές δαπάνες, όπως ιδίως έξοδα δημοσιότητας-προβολής, αγοράς εκπαιδευτικού υλικού, οργάνωσης συνεδρίου, δαπάνες εργασιών πεδίου	2000 €
Σύνολο	15000 €

Το κόστος λειτουργίας του ΠΜΣ θα καλυφθεί από τον προϋπολογισμό του τμήματος ή και από άλλες πηγές, όπως χορηγίες, δωρεές, ερευνητικά προγράμματα κ.λπ.

Άρθρο 25

Τροποποιήσεις του κανονισμού.

Οι διατάξεις του κανονισμού μπορούν να τροποποιηθούν με απόφαση της Συνέλευσης, κατόπιν εισηγήσεως της συντονιστικής επιτροπής του Π.Μ.Σ., η οποία εγκρίνεται από τη Σύγκλητο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή»
(Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education)

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΤΙΜΗΣ

Ο/Η υπογράφων/ουσα ..... μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή» (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education) του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής, με Ειδίκευση ..... και Αριθμό Μητρώου .....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι:

Έχω διαβάσει τον Κανονισμό Λειτουργίας του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή» (Master of Arts in Education: Adult Education, Special Education) του Τμήματος Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής και τον αποδέχομαι απόλυτα.

Θεσσαλονίκη,
Ημερομηνία: ____ / ____ / ____

.....
(υπογραφή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθ. 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθ. 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :	ΤΗΝ ΤΡΙΜΕΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ Μ.Δ.Ε. ΤΟΥ Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής: Εκπαίδευση Ενηλίκων, Ειδική Αγωγή» ΤΜΗΜΑ ΕΚΠ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ						
Ο / Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				ΑΦΜ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Fax:			Δ/νση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου (e-mail):				

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾ που προβλέπονται από τις διατάξεις του Ν.1599/1986, άρθ.22, παρ.6, δηλώνω υπεύθυνα και εν γνώσει των συνεπειών του νόμου περί ψευδούς δηλώσεως, ότι η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία μου με τίτλο:

.....η οποία κατατέθηκε στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ε.Κ.Π. την .... / .... / 20... με επιβλέποντες καθηγητές.....

έχει συγγραφεί αποκλειστικά και μόνο από εμένα και δεν είναι αποτέλεσμα αντιγραφής από οποιαδήποτε πηγή.

Εάν διαπιστωθεί ότι η εργασία γράφτηκε από άλλον ή υπάρχει αντιγραφή, τότε γνωρίζω ότι η προβλεπόμενη ποινή μπορεί να είναι μέχρι και η αφαίρεση του αντίστοιχου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ημερομηνία .....
Ο/ Η Δηλών /-ούσα

(Υπογραφή)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθ. 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

(4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή τη δηλούσα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Θεσσαλονίκη, ...

ΠΡΟΣ:

α) Τον/Την Πρόεδρο Τμήματος ΕΚΠ

β) Τη συντονιστική επιτροπή του

Π.Μ.Σ.

ΘΕΜΑ: ΑΝΑΦΟΡΑ ΛΟΓΟΚΛΟΠΗΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο/Η Επιβλέπων /-ουσα

..... (ονοματεπώνυμο & ιδιότητα)

και οι Συνεπιβλέποντες/-ουσες

α) ..... (ονοματεπώνυμο & ιδιότητα)

β) ..... (ονοματεπώνυμο & ιδιότητα)

της μεταπτυχιακής εργασίας με τίτλο

.....

του / της .....(ονοματεπώνυμο)

στην ειδικευση «Ειδική Αγωγή» / «Εκπαίδευση Ενηλίκων»,

αναφέρουμε ότι διαπιστώσαμε εκτεταμένη αντιγραφή / λογοκλοπή στην προαναφερθείσα μεταπτυχιακή εργασία.

Διά της παρούσης σας ενημερώνουμε σχετικά και παρακαλούμε να προβείτε στις προβλεπόμενες από τον Κανονισμό του Π.Μ.Σ. και την ισχύουσα νομοθεσία ενέργειες.

Ο /Η Επιβλέπων /-ουσα

.....
(ονοματεπώνυμο &
υπογραφή)α) Ο /Η Συνεπιβλέπων /-
ουσαβ) Ο /Η Συνεπιβλέπων /-
ουσα.....
(ονοματεπώνυμο &
υπογραφή).....
(ονοματεπώνυμο &
υπογραφή)

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Θεσσαλονίκη, 9 Μαΐου 2022

Ο Πρύτανης

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΚΑΤΡΑΝΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα	Ιστότοπος: www.et.gr
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054	Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: helpdesk.et@et.gr
ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ	Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: webmaster.et@et.gr
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)	Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: grammateia@et.gr
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)	
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)	
Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30	

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

